

28. maj 2024. godine

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI NACRT ZAKONA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA

UVOD

U okviru Programa rada Vlade za IV kvartal 2024. godine, definisana je obaveza donošenja novog Zakona o privrednim društvima.

Imajući u vidu posebno obaveze koje proizilaze iz Pregovaračkog poglavlja 6 - Privredno pravo, ključni razlozi za donošenje novog zakonskog rješenja za oblast privredno pravo ogledaju se prevashodno u 1) potrebi za dalje usklađivanje sa Direktivama Evropske unije - i to posebno dijelom Direktive EU 2017/828, koja tretira pitanja podsticanja dugoročnog učešća akcionara, Direktivom EU 2019/1151 u pogledu upotrebe digitalnih alata i postupaka u okviru privrednog prava, Direktivom 2019/2121 u pogledu prekograničnih spajanja i podjela kao i Direktivom EU 2022/2381 za rodnu ravnopravnost, 2) unapređenje odredbi važećeg Zakona za koje se u praksi pokazalo da izazivaju probleme u primjeni i 3) uključivanje opravdanih sugestija biznis zajednice.

Podsjećanja radi, u prethodnom periodu, uz ekspertsku podršku Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), pripremljena je Radna verzija teksta Zakona o privrednim društvima. Paralelno sa ovim procesom, usljed jasne povezanosti u dijelu unapređenja položaja Centralnog registra privrednih subjekata i procesa registracije privrednih subjekata, takođe je pripremljen Nacrt Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata. Jedan od ključnih razloga za donošenje ovog zakona jeste podnormiranost u oblasti registracije privrednih i drugih subjekata, što proizvodi dosta nejasnoća u postupanju, a onda i različitu i nejedinstvenu praksu kao i suprotna tumačenja.

Nadalje, sredinom 2023. godine objavljena je Javna rasprava povodom razmatranja Nacrta Zakona o privrednim društvima u formi izmjena i dopuna i pratećeg Nacrta Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata, u okviru koje je takođe održan okrugli sto. Ključni zaključak sa okruglog stola i sprovedene javne rasprave je bio da se, s obzirom na broj intervencija koji je napravljen u odnosu na važeći zakon i potencijalnih problema u tumačenju i primjeni, ipak pristupi finalizaciji pripremljenog materijala u formi novog Zakona o privrednim društvima, a ne izmjena i dopuna. Uvažavajući primjedbe i sugestije upućene tokom javne rasprave od biznis zajednice, Ministarstvo ekonomskog razvoja je početkom 2024. godine inteziviralo aktivnosti na finalizaciji Zakona o privrednim društvima u formi novog Zakona.

Važno je istaći da je Ministarstvo prije objavljivanja Javne rasprave, u cilju sprovođenja dodatnih konsultacija, Nacrt predmetnog Zakona uputilo relevantnim institucijama na mišljenje, i to Agenciji za sprječavanje korupcije, Institutu ovlašćenih procjenjivača Crne Gore, Komisiji za

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

tržište kapitala, Ministarstvu finansija, Ministarstvu javne uprave, čiji komentari su, u mjeri mogućeg, inkorporirani u Nacrt Zakona koji je objavljen na Javnu raspravu.

Dakle, očekivanja su da će donošenje novog Zakona o privrednim društvima rezultirati pozitivnim efektima, koji će omogućiti unapređenje uslova poslovanja, dalje stimulisanje privredne aktivnosti i konkurentnosti, povoljnije poslovno okruženje, čime se dalje podstiče stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

JAVNA RASPRAVA

U skladu sa Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, broj 41/18), Ministarstvo ekonomskog razvoja dalo je 2. aprila 2024. godine na Javnu raspravu Nacrt Zakona o privrednim društvima.

Cilj Javne rasprave je bio da se omogući uključivanje zainteresovane javnosti (organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima) da se uključe u Javnu raspravu i daju svoj doprinos unapređenju kvaliteta teksta Nacrta Zakona o privrednim društvima, dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija. Javna rasprava u trajanju od 22 dana, zaključena je 22.04.2024. godine i odvijala se u skladu sa predviđenim Programom Javne rasprave.

Javni poziv za učešće u Javnoj raspravi objavljen je na internet stranici Ministarstva ekonomskog razvoja <https://www.gov.me/clanak/javni-poziv-za-sprovođenje-javne-rasprave-o-nacrtu-zakona-o-privrednim-društvima>. Dodatno obavještenje o postupku sprovođenja Javne rasprave i održavanju Okruglog stola 17.04.2024. godine u prostorijama Stare zgrade Vlade u Podgorici, objavljeno je 16.04.2024. godine, takođe na internet stranici MER-a <https://www.gov.me/clanak/okrugli-sto-povodom-razmatranja-nacrta-zakona-o-privrednim-društvima>. Saopštenje nakon održanog Okruglog stola dostupno je na sljedećem linku ministarstva <https://www.gov.me/clanak/održan-okrugli-sto-povodom-razmatranja-nacrta-zakona-o-privrednim-društvima>. Pored predstavnika Ministarstva ekonomskog razvoja, na Okruglom stolu su učestvovali i predstavnici relevantnih državnih institucija, predstavnici poslovnih udruženja i značajan broj predstavnika privatnog sektora.

Primjedbe, predlozi i sugestije dostavljali su se Ministarstvu ekonomskog razvoja, i to Direktoratu za unapređenje konkurentnosti privrede u pisanoj ili elektronskoj formi.

U svom uvodnom obraćanju, Državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja, **dr Goran Jovetić**, izrazio je zahvalnost na velikom interesovanju za učešće na Okruglom stolu koji se organizuje povodom razmatranja Nacrta novog Zakona o privrednim društvima (ZoPD). Kao što je poznato, u pitanju je zakonsko rješenje na kojem se veoma dugo radilo, i to iz opravdanih razloga s obzirom na sadržinu Zakona i značaj oblasti koja se sa njime uređuje. U pitanju je jedna od najinkluzivnijih aktivnosti Ministarstva ekonomskog razvoja, imajući u vidu na broj zainteresovanih strana koje su od samog početka izrade predmetnog Zakona bile uključene. Naime, Nacrt novog ZoPD je mnogo obimniji u odnosu na važeći ZoPD, prevashodno iz razloga daljeg usklađivanja sa četiri nove Direktive Evropske unije. Važno je istaći da je Pregovaračko poglavlje 6 - Privredno pravo jedno od spremnijih poglavlja za zatvaranje, pa su očekivanja da

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

će se, između ostalog, nakon usvajanja novog ZoPD stvoriti uslovi i za njegovo zatvaranje. Takođe, u uvodnom dijelu Okruglog stola, upućena je posebna zahvalnost prof. Radoviću, konsultantu EBRD-a, na prisustvu, a koji je aktivno učestvovao u cjelokupnom procesu pripreme ovog zakonskog rješenja uz kontinuiranu podršku Savjeta Sekretarijata za konkurentnost (SCC). Dakle, predmetni Zakon prevashodno je unaprijeđen u pogledu usklađivanja crnogorskog zakonodavstva u oblasti privrednog prava sa pravnom tekovinom Evropske unije. Ujedno, Zakon je unaprijeđen sa aspekta uključivanja opravdanih sugestija biznis zajednice koje su identifikovane kroz implementaciju važećeg ZoPD i odredbi za koje se u praksi pokazalo da postojeći zakon izaziva probleme u primjeni.

Nakon uvodnih izlaganja, uslijedila je konstruktivna diskusija, kako bi se pružila mogućnost svim učesnicima da u direktnoj razmjeni mišljenja svojim primjedbama, predlozima i sugestijama, ukažu na određena pitanja koja se obrađuju u zakonskim rješenjima koja su pripremljena.

Lenka Kažić, DOO „Momentum“, postavila je pitanje konkretno u slučaju spomenute firme, da li će ista shodno članu 26 Jezik i prevod poslovnog imena biti u obavezi da registruje i prevod poslovnog imena, kao i korišćenja preciznijeg termina u članu 27 Upotreba poslovnog imena umjesto termina poslovne „prostorije“. S obzirom da DOO „Momentum“ vrši registraciju i NVO koje obavljaju privrednu djelatnost, da li će shodno članu 29 Upotreba imena i oznaka država i međunarodnih organizacija, stav 1, biti u obavezi da se saglasnost traži i za NVO, u dijelu upotrebe imena. U vezi člana 30 Upotreba ličnog imena, u praksi do sada nije bilo slučaja da se privredna društva nazivaju po ličnim imenima. Međutim, u slučaju da do istog dođe, da li će biti neophodno tražiti od MUP-a podatak o broju imenjaka i saglasnost svih njih. U vezi člana 444 Posljedice istupanja, do sada je bio slučaj da osnivači prilikom istupanja iz društva svoj udio mogu ustupiti drugom osnivaču, odnosno članu. Na način kako je odredba definisana Nacrtom novog ZoPD, da li to znači da samo društvo stiče udio. Postavljeno je pitanje da li član 459 Kvorum dopuniti kada su dvočlana privredna društva u pitanju i njihovo postupanje prilikom donošenja odluka, s obzirom da je u pitanju paran broj. Kod člana 615 Skraćeni postupak dobrovoljne likvidacije i veze sa članom 17 Odgovornost društva i članova privrednog društva za obaveze društva, naglašeno je da u slučaju DOO osnivači zapravo odgovaraju do visine svog uloga.

Predstavnik Centralnog registra privrednih subjekata (CRPS), **Zdravko Gutović**, u vezi člana 4 Podaci o licima koja se registruju, naglasio je da se u prethodnom periodu u Centralni registar obveznika i osiguranika vršio unos datuma rođenja stranog fizičkog lica, dok se u CRPS vrši unos broja pasoša. Naime, mogućnost postoji jedino da se po datumu rođenja utvrdi da li je riječ o istom licu. Ovdje je preporuka da se zadrži datum rođenja, umjesto broj pasoša koji je podložan čestim izmjenama. U vezi člana 10 Osnivački akt i statut privrednog društva, CRPS ne može utvrđivati da li je riječ o „potpuno poslovno sposobnom licu“, osim eventualno po godinama starosti. U vezi člana 11 Izmjene osnivačkog akta i statuta, stav 3, ukazano je da ne može zakonski zastupnik potpisivati statut i odluku. Navedeno mogu uraditi jedino članovi/akcionari, pa je predlog brisati „zakonski zastupnici“ u ovom dijelu. Nadalje, predlog je da se kod istog člana stav 5 dopuni da se cjelovit tekst dostavlja na registraciju, a ne samo izmjene. U vezi člana 12 Poništaj osnivanja privrednog društva, stav 8, istaknuto je da CRPS teško može cijeliti navedeno, tj. nije jasno na koga se odredba odnosi, ili je u pitanju odnos između članova društva i samog društva o uplati kapitala. Kod člana 24 Sadržina poslovnog imena, postavljeno je pitanje da li je obavezno da poslovno ime sadrži i sjedište društva. U vezi

stava 8 istog člana, pitanje je šta konkretno podrazumijeva pojam "istiniti". Član 25 Skraćeno poslovno ime, stav 4, potrebno precizirati na šta se odredba tačno odnosi, tj. da li je skraćeno poslovno ime npr. u slučaju postojanja 4 riječi, zapravo početna slova tih riječi. U vezi člana 26 Jezik i prevod poslovnog imena, dat je isti komentar kao što je upućen od predstavnika DOO "Momentum". U vezi člana 29 Upotreba imena i oznaka država i međunarodnih organizacija, stav 1, postavljeno je pitanje kako naziv može sadržati grb/zastavu, dok je u vezi stava 8 pitanje šta se dešava u slučaju kada se poslovno ime ne promijeni, jer navedeno nigdje nije definisano. U vezi člana 30 Upotreba ličnog imena, stav 1, ukazano je da nije baš izvodljivo da kod upotrebe poslovnog imena lica koje je umrlo, CRPS može biti u saznanju ko su sve njegovi nasljednici. Međutim, navedeno je trenutno zakonsko rješenje i ovaj dio nije izmijenjen. Kod člana 32 Zaštita naziva od strane nadležnog organa za registraciju, nije jasno na šta se konkretno misli pod "sadržati neistinite podatke". Kod stava 2 istog člana razmisliti o blažoj formulaciji umjesto "ne smije" npr. donijeće rješenje o odbijanju/neće upisati. U vezi člana 35 Zakonski zastupnici, ukazano je na vezu sa članom 11 Izmjene osnivačkog akta i statuta, odnosno da zakonski zastupnici mogu donijeti izmjene akata. Kod člana 43 Prestanak prokure, predlog je da se propiše da opoziv prokure mora biti ovjeren. Kod člana 71 Vrste uloga, stav 3, nejasno je kako procijeniti rad i usluge kod nenovčanih uloga i da li eventualno navesti nepokretnosti. Kod člana 84 Postupci koji vode prestanku privrednog društva, postavljeno je pitanje sudske likvidacije. Od strane predstavnika CRPS, naglašeno je da postoji okvirno 25.000 neaktivnih privrednih društava, od oko 62 ili 63.000 registrovanih. Naime, oko 35.000 je predalo završne račune. U ovom dijelu postavljeno je pitanje plaćanja taksi za 25.000 neaktivnih privrednih društava u slučaju likvidacije, ukoliko je kao i kod stečaja okvirni iznos taksi 560,00 €, što bi ukupno iznosilo blizu 15 mil. €. U Srbiji je predmetno definisano kroz prinudnu likvidaciju, odnosno ko ne dostavi 2 uzastopna završna računa u prethodne 2 godine, u roku od 6 mjeseci povjerioci mogu da pokrenu stečaj. U slučaju da sud ne pokrene stečaj, društvo se briše. (Navedeno je u prethodnom periodu prepoznato kao problem i od strane SCC - pa razmisliti o preciziranju konkretnih odredbi kroz Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata.) Dakle, problem predstavljaju neprečišćeni registri. Ujedno, generalna preporuka je da punomoćja, statuti i sl. budu ovjereni, u skladu sa Zakonom o ovjeri potpisa. Kod člana 150 Statut, stav 1 tačka 2, i posebno veze sa članom 244 Registracija povećanja kapitala novim ulozima, stav 4, do sada je bila praksa da se sa dokazom o uplati kapitala, dostavi i izmijenjeni tekst statuta. U vezi člana 151 Odnos osnivačkog akta i statuta, CRPS ne može utvrđivati usaglašenost ova dva akta, jer je navedeno obaveza onoga ko ih dostavlja. Kod člana 240 Registracija odluke o povećanju, postavljeno je pitanje šta raditi sa rješenjem KzTK u slučaju kašnjenja u dostavljanju. Takođe, generalni komentar je da u dijelu gdje se kod ovjere spominje „zakon koji uređuje ovjeru potpisa“, precizirati da li ovjera može biti i od strane advokata, jer važeći zakonodavni okvir u ovoj oblasti to ne dozvoljava.

U nastavku diskusije, **prof. Radović** posebno je istakao da je kod člana 24 jasno naznačeno da poslovno ime sadrži 3 ključna elementa. Kasnije u istom članu precizirano je šta podrazumijeva naziv. U nastavku je dat primjer da nije moguće uključiti na crnogorskom jeziku u nazivu oznaku „LLC“, kad već postoji oznaka „DOO“. Posebno je naglašeno da u ovom dijelu koji se odnosi na poslovno ime i jezik, novi Zakon neće preozvesti nikakve promjene u odnosu na odredbe koje su trenutno važeće. Takođe, naziv može biti na drugom npr. engleskom jeziku. Nadalje, član 29

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

odnosi se samo na privredna društva. Dakle, ZoPD se ne bavi drugim organizacijama, jer to nije tema predmetnog Zakona. Kod člana 459, ono što je u dijelu kvoruma istaknuto od predstavnika CRPS-a, navedeno predstavlja problem kompanijskog prava u većini zemalja, i tu nije moguće uvesti posebnu odredbu kao rješenje. Međutim, u osnivačkom aktu ili statutu se može unijeti određena mjera za prevazilaženje situacije. Ono što nije bilo definisano ranije, sada novi Zakon propisuje i to mogućnost podnošenja likvidacijske tužbe i u ovom slučaju. Dakle, ovdje nije moguće rasteretiti sud, iz razloga što se u okviru Zakona ne može napraviti diskriminacija između članova. U članu 444 definisan je prenos sopstvenog udjela člana koji istupa na društvo, a nakon toga društvo može dalje udio prenijeti na drugog člana. U vezi člana 615, ranije na početku Zakona navedeno je da članovi DOO ne odgovaraju za obaveze društva. Međutim, postoji nekoliko izuzetaka i dobrovoljna likvidacija je jedan od izuzetaka i ovaj konkretno član je zadržan iz važećeg Zakona. U dijelu podataka o licima koja se registruju, član 4, ukoliko zajednički stav bude da je datum rođenja prihvatljiviji podatak u odnosu na broj pasoša, u tom slučaju napraviti izmjenu. Uz određenu rezervu, prof. Radović je podijelio saznanje sa prisutnima da se u prethodnom periodu datum rođenja nije unosio u registar kao i mišljenje da je mnogo važniji broj pasoša ili lične karte za državljane Crne Gore kao lični dokument. Ovo posebno iz razloga što je npr. prilikom zaključivanja ugovora, značajniji podatak o važenju pasoša u odnosu na godine rođenja. U dijelu „potpune poslovne sposobnosti“, član 10, naglašeno je da se od CRPS ne očekuje provjera sposobnosti, osim u dijelu kontrole npr. da li lice ima više od 18 godina ili ukoliko se CRPS ne isporuči određeni dokaz da je licu na neki način oduzeta poslovna sposobnost. U vezi člana 11 stav 4, naglašeno je da skupština i članovi jedini mogu praviti izmjene statuta. Ovdje nije u pitanju pravna radnja već je riječ o tehničkoj stvari koju obavlja zakonski zastupnik. Navedena odredba je direktno preuzeta iz Prve Direktive EU koja definiše obavezu dostavljanja prečišćenog teksta. U vezi člana 12, data su dodatna pojašnjenja termina „osnivači“, odnosno navedeno je takođe preuzeto iz Prve Direktive EU, u smislu da se baš odnosi na osnivače odnosno potpisnike osnivačkog akta. Kod člana 24, u dijelu istinitosti sadržine poslovnog imena, pružena su dodatna pojašnjenja da u slučaju kada je CRPS nesporno u saznanju da nešto što je dostavljeno nije tačno, jasno je da se registracija istog ne može prihvatiti. U vezi skraćenog poslovnog imena, član 25 stav 4, odredba iz Nacrta novog ZoPD predstavlja dogovor sa Radne grupe. Iako možda preusko rješenje, u Srbiji se u obzir uzimaju akronimi, odnosno definisana je obaveza da budu početna slova (ukoliko CRPS ima bolji predlog, napraviti izmjenu). Kod vrste uloga, član 71, u pitanju su uobičajni termini iz prava EU (npr. stan je ulog u stvarima/pravima). Dakle, CRPS nije zadužen za procjenu usluga, već isti prihvata procjene drugih i navedeno neće doprinijeti povećanju obima posla CRPS. Kod prestanka privrednog društva i sudske likvidacije, član 84, od strane sudija je zagovarano da se termin sudska likvidacija zadrži, iz razloga što to funkcioniše u praksi. U ovom dijelu dodatno su unaprijeđeni prevashodno razlozi za pokretanje sudske likvidacije. Kod poslovnog imena, shodno komentaru CRPS, nedostaje sankcija koja može biti osnov za pokretanje sudske likvidacije, o čemu je potrebno dodatno razmisliti i dopuniti. U vezi usaglašavanja osnivačkog akta i statuta, posao CRPS jeste usaglašavanje istog (npr. uporediti gdje je sjedište po osnivačkom aktu i statutu, odnosno da li je ista opština u pitanju i sl.). Dakle, nije moguće registrovati podatak ukoliko je riječ o dvije različite opštine. Navedeno je svakako dužan da

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

usklađi onaj ko podnosi dokumentaciju, dok se sa druge strane u registar CRPS ne mogu unijeti podaci koji nisu usaglašeni.

Ivan Peković, šef pravnih poslova, Montenegro Stars Hotel Group, Hotel „Splendid“, postavio je pitanje dostavljanja prečišćenog teksta od strane zakonskih zastupnika i mogućnost da isti ne odgovara onome što je pripremljeno od strane osnivača. Od strane prof. Radovića, ukazano je da se nedoumice u ovom dijelu mogu otkloniti jedino definisanjem da onaj ko donosi izmjene istovremeno donosi i prečišćeni tekst. Iako je riječ o možda previše administracije, dat je predlog rješenja da skupština usvaja takođe i prečišćeni tekst.

Predstavnik Privredne komore Crne Gore, **Mitar Bajčeta**, izrazio je zahvalnost na uvažanim primjedbama koje su u prethodnom periodu dostavljene od strane PKCG. Posebno je ukazano na važnost usklađivanja odredbi koje se odnose na adresu za prijem elektronske pošte sa Zakonom o elektronskoj upravi (član 1 - upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija) i Zakonom o elektronskom dokumentu (član 23). Naime, predlog PKCG je dopuniti član 20 Dostavljanje i adresa za prijem pošte i elektronske pošte, u skladu sa prethodno pomenutim zakonskim rješenjima.

Nemanja Radović, advokat, dao je kratak komentar u dijelu odgovornosti članova društva kod skraćenog postupka likvidacije, kao rješenje koje je postojalo i u prethodnom periodu. U nastavku, dat je predlog da se u dijelu poslovnog imena uključi dodatan stav, kako bi se riješile moguće nedoumice, odnosno da "naziv kao dio poslovnog imena može da bude i na drugom stranom jeziku". U vezi člana 34 Poslovna korespondencija, ukazano je na prenormiranost člana. Takođe, postavljeno je pitanje da li je potrebno dodatno pojasniti šta predstavlja poslovna komunikacija. Međutim, u ovom dijelu prof. Radović je ukazao da je navedeno preuzeto iz Prve Direktive. Naime, poslovna komunikacija se odnosi na poslovna pisma, porudžbenice i sajtove i u ovom dijelu su dodati samo računi, koje je jedino moguće izbaciti jer nisu navedeni u Direktivi. U nastavku diskusije adv. Radović je postavio pitanje pojašnjenja članova 37 Ograničenje ovlašćenja zastupnika i 38 Zajedničko zastupanje, odnosno zašto je kod savjesnih trećih lica u nekom slučaju moguće pozvati se na ograničenje, a u drugom ipak ne. Prof. Radović je ukazao da je navedeno takođe preuzeto iz Prve Direktive EU odnosno da se ograničenja ovlašćenja ne mogu isticati prema trećim licima. Izuzetak od navedenog je obaveza supotpisa po pravilima EU, jer se kod supotpisa zapravo štiti društvo. Kod člana 46 Povezana lica, od strane adv. Radovića postavljeno je pravno tehničko pitanje. Naime, možda bi ispravnije bilo koristiti termin "značajno učešće u akcionarskom društvu", bez dijela u osnovni kapital, jer je vezano za pravo glasa, a ne osnovni kapital. U vezi navedenog, prof. Radović je izrazio saglasnost sa predlogom da se koristi "značajno kapital učešće/većinsko kapital učešće" ili najjednostavnije "značajno učešće u društvu", dok je termin "osnovni kapital" potrebno brisati. U dijelu definisanja roka za podnošenje tužbi, član 46, prof. Radović ukazao je da su u članu 65 sadržani svi rokovi. U vezi člana 63 Zabrana konkurencije, pitanje je da li postaviti određeni prag u broju akcija koje lice može da posjeduje u firmi koja obavlja konkurentsku djelatnost. Prof. Radović je u ovom dijelu saglasan sa predlogom adv. Radovića, odnosno da treba staviti neki donji prag npr. 5%. Kod člana 85 Pojam preduzetnika, postavljeno je pitanje da li su navedene odredbe obaveza iz direktive, i u slučaju da ne, zbog čega bi se ograničavala preduzetnička djelatnost. Od predstavnika MER-a ukazano je da je predmetna odredba dodata u saradnji sa MF, PU, PKCG.

U svakom slučaju, namjera nije bila ograničavanje, već da se omogući obavljanje dopunske djelatnosti. U vezi člana 176 Pravo društva da utvrdi identitet svojih akcionara, ukazano je na koliziju koja postoji kod stava 8. Iako je isti definisan u cilju unapređenja saradnje između akcionara, prof. Radović je ukazao da navedeno nije izričito preuzeto iz Direktive, zbog čega je predloženo brisanje predmetnog stava. Kod člana 208 Osnovi za podnošenje likvidacijske tužbe, razmisliti o drugačijoj formulaciji termina „ugnjetavaju manjinu“. U vezi člana 214 Redovne dividende postavljeno je pitanje da li je odredba shodno Direktivi definisana. Naime, ukazano je na ustavno pravo vlasnika da sam donese odluku u vezi profita, a ovdje se propisuje obaveza raspodjele kroz dividendu i to 20%. Navedeno nije obaveza iz Direktive. Takođe, u Srbiji ne postoji slična obaveza. U pitanju je dogovor sa Radne grupe i preporuka je da se uvede minimalni iznos dobiti koji će se podijeliti kroz dividendu, jer navedeno predstavlja ograničenje ukoliko neko želi da cjelokupnu dobit reinvestira. Iako postoji uporedna međunarodna praksa, u pitanju je novina pa je potrebno dodatno razmisliti, jer nije neuobičajno rješenje. U ovom dijelu predloženo je rješenje, odnosno uvesti novi stav da se osnivačkim aktom ili statutom može predvidjeti nešto drugačije od ovoga, npr. nekom 2/3 većinom, kako bi se zaštitili manjinski akcionari. U nastavku adv. Radović je iskazao zapažanje da se kroz cjelokupan Zakon pokušava dati veće ovlašćenje menadžmentu, što je pohvalno, odnosno da vlasnici ne mogu odlučiti u nešto većem iznosu od onoga što su prethodno usaglasili organi upravljanja, pa je prof. Radović dodatno ukazao na namjeru profesionalizacije uprave. Pored nejasne formulacije u članu 314 Izuzeci od pobijanja skupštinskih odluka, u vezi člana 415 Nominalna vrijednost udjela i minimalnog kapitala DOO, konstatovana je nejasna formulacija, pa je dogovoreno da je potrebno izbaciti riječi „cijelim brojem“ i zadržati riječi „u eurima“. Nadalje, postavljeno je pitanje da li je kod restrukturiranja potrebno individualno obavlješavanje velikih povjerilaca.

Danijela Cebalović, AD „Montecargo“, u vezi člana 369 Odgovornost članova uprave, postavila je pitanje da li postoji utemeljenje zašto je propisan konkretno rok od 3 godine kod zahtjeva društva za naknadu štete, s obzirom da u dosadašnjem Zakonu ovaj stav nije bio predviđen. Kod člana 370 Imenovanje i mandat sekretara društva postavljeno je pitanje da li je obaveza iz Direktive da se za sekretara koji nije organ društva definiše mandat, a isto nije predviđeno kod internog revizora. Takođe, sada su za javna AD obavezne Komisije za imenovanje i naknade, što nije bio slučaj u prethodnom periodu. Ranije, situacija je bila da ukoliko jedan od članova odbora direktora podnese ostavku, samim tim prestaje mandat svim članovima, nakon čega bi se organizovala vanredna skupština u roku od 60 dana. Sada je definisano da navedeni član odbora direktora mora obavljati dužnosti u roku od 30 dana od dana registracije promjene u CRPS, pa je postavljeno pitanje šta se dešava nakon ovog perioda. Takođe, traženo je pojašnjenje u vezi člana 293 Način dostavljanja poziva za sjednicu. Od strane predstavnika MER dat je osvrt na obavljene konsultacije sa predstavnicima MF u dijelu koji se odnosi na internu reviziju. Dodatno, naglašeno je da će se u narednom periodu realizovati aktivnosti na pripremi posebnog Zakona koji će uređivati privredna društva u većinskom državnom vlasništvu.

U vezi pitanja koje se odnosilo na mandat internog revizora, **prof. Radović** je ukazao na činjenicu da u posebnom Zakonu koji definiše ovu oblast nije bio definisan mandat, pa nije bilo obaveze da se kroz ZoPD posebno definiše isto. Takođe, obaveza formiranja Komisija za

imenovanje i naknade nije iz Direktiva EU, već primjer najboljih kodeksa korporativnog upravljanja koji upućuju na to da Komisije budu obavezne kod javnih AD. U vezi mandata članova odbora direktora, ostavka jednog člana odbora direktora neće rezultirati prestankom mandata cijelog odbora direktora. Naime, ideja je bila da se uredi slučaj kada jedinom izvršnom direktoru prestane mandat, jer tada društvo ne može da funkcioniše, zbog čega isti mora da nastavi da obavlja dužnosti do imenovanja novog. U vezi načina dostavljanja poziva za sjednicu, objavljivanje na internet stranici predstavlja poslovno dobro rješenje i manje opterećujuće rješenje za privredu. Kod zahtjeva za naknadu štete, ukazano je da je ovdje uveden objektivni rok, međutim svakako može biti i duži, npr. 5 godina, pa je potrebno dodatno razmisliti.

Radovan Vukić, AD „Željeznička infrastruktura Crne Gore“, postavio je pitanje u vezi člana 319 Vrste direktora, članu 320 Izvršni direktori i članu 322 Neizvršni direktori. Takođe, kod člana 318 Predsjednik odbora direktora, dat je predlog da se zbog preciznosti definiše da se ugovor “zaključuje”.

U vezi člana 318, **prof. Radović** je ukazao da se upravo pod pojmom “zastupa” podrazumijeva zaključivanje ugovora. Ovdje je ideja bila da bi u slučaju sukoba izvršnog direktora i sekretara sa društvom, predsjednik trebao da zastupa društvo. Kod člana 319, u jednodomnom sistemu moraju postojati izvršni i neizvršni direktori kao i da neizvršni direktori kontrolišu izvršne direktore. Ukoliko bi zaposleni bili neizvršni direktori, oni ne mogu da kontrolišu izvršnog direktora, iako imaju mnogo više znanja nego lice sa strane. Međutim, zaposleni direktno zavise od izvršnog direktora, dok lice sa strane može dovoljno da se uputi u vezi privrednog društva. Upravo je iz ovog razloga definisano da neizvršni direktori ne mogu biti zaposleni. U nastavku, kod člana 323 Nezavisni direktori, stav 2, postavljeno je pitanje da li je neophodno definisati da direktor ne ispunjava uslove nezavisnosti ukoliko je u prethodne tri godine bio zaposlen u AD ili povezanom društvu. Od strane prof. Radovića dato je pojašnjenje da su nezavisni direktori vrsta neizvršnih direktora koji ispunjavaju dodatne kriterijume. Dakle, potrebno je zadržati predmetni stav.

Saša Pejović, AD „Željeznička infrastruktura Crne Gore“, u vezi člana 316 Nadležnost za imenovanje postavljeno je pitanje da li je ovdje potrebno prije svega definisati ko čini organe društva, a nakon toga navesti nadležnosti za imenovanje. Prof. Radović je saglasan da je u ovom dijelu potrebna dopuna odnosno precizirati kroz poseban stav da skupština prilikom imenovanja mora da vodi računa o strukturi direktora. Naime, u slučaju kada je izvršni direktor zapravo član odbora direktora, navedeno predstavlja američko rješenje. Svakako, u crnogorskom pravu napravljena je manja revitalizacija američkog modela na način da izvršni direktor ne može biti predsjednik odbora direktora. Tako se u slučaju smjene izvršnog direktora, na odboru direktora njegov glas isključuje, jer ne može da glasa za/protiv svoje smjene.

U nastavku diskusije od strane učesnika posebno je ukazano na novinu da sada postoji mogućnost imenovanja više izvršnih direktora. Dakle, odbor direktora može da imenuje “ostale” izvršne direktore, dok jednog imenuje skupština. Iz ovog razloga, u narednom periodu vjerovatno će biti potrebno raditi na daljem unapređenju postojećeg softverskog rješenja za upis više izvršnih direktora, što nije bio slučaj do sada. Međutim, nije zabranjeno da postoji samo

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

jedan izvršni direktor, iako je to nekarakteristično za jednodomni sistem. Trenutno u Crnoj Gori po važećem zakonu ne postoji razlika između jednodomnog i dvodomnog sistema, pa se sa Nacrtom novog ZoPD jasnije ukazuje na razliku.

Biljana Obradović, ZEREN Grupa, dala je predlog za brisanje stava 8 kod člana 176 Pravo društva da utvrdi identitet svojih akcionara, zbog kolizije o kojoj je ranije govoreno u dijelu utvrđivanja stvarnih vlasnika. Kao što je ranije predloženo, prof. Radović je izrazio saglasnost za brisanje predmetnog stava.

U nastavku Okruglog stola, **Ivan Peković**, ispred Montenegro Stars Hotel Group, Hotel „Splendid“, ukazao je na prenormiranost odredbi koje se odnose na DOO. Takođe, postavljeno je pitanje da li postoji obaveza za imenovanje izvršnog direktora kod DOO. Od strane prof. Radovića ukazano je da kod DOO nije obaveza postojanja odbora direktora već samo direktora. Ukoliko već postoji odbor direktora u DOO, tada se poštuju pravila jednodomnog sistema. Zapravo, smisao DOO je da postoji samo jedan direktor koji je izvršni. U vezi člana 459 i postojanja kvoruma, još jednom je naglašeno da je DOO omogućeno da nema pravila o kvorumu što je novije i modernije rješenje, dok se drugačije može odrediti statutom, jer se zapravo statutom odstupa od Zakona.

Elza Kujović, Crnogorska komercijalna banka (CKB), naglasila je da se Zakonom propiše način glasanja na organima upravljanja, odnosno da li je moguće glasanje samo za/protiv kao i pod kojim uslovima članovi mogu biti uzdržani, kako ne bi došlo do zloupotrebe prilikom glasanja.

Tijana Vidaković, Advokatska kancelarija - Anja Čvorović, postavila je pitanje u dijelu naknade direktora i konkretno člana 472 stav 4, s obzirom da je odredba na način kako je sada definisana, podložna fleksibilnom tumačenju. Takođe, u vezi člana 448 Organi DOO i veze sa odredbama važećeg ZoPD, traženo je pojašnjenje da li i dalje važi da je izvršni direktor obavezan organ DOO, kao i postojeće rješenje da za izvršnog direktora može biti imenovano samo lice koje zasnovalo radni odnos u društvu. Da li će novim ZoPD biti zapravo definisano da izvršni direktor može biti lice koje nije zasnovalo radni odnos u društvu. U vezi člana 469 Uslovi za imenovanje direktora, na koji način će se provjeravati ispunjenost definisanih uslova (stav 4 tačke 2 i 3). Takođe, prilikom registracije DOO važećim ZoPD je predviđena uplata taksi za registraciju i prilaganje dokaza. Ujedno, postavljeno je pitanje notarizacija akata npr. punomoćja.

Od strane **prof. Radovića** naglašeno je da pitanje taksi za registraciju nije predmet razmatranja ZoPD, pa odgovore u dijelu registracije treba tražiti u Nacrtu Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata koji je paralelno pripremljen. Kod člana 469, prof. Radović nije mišljenja da je ovdje potrebno nešto posebno dostavljati kao npr. dokaz iz policije i sl., s obzirom da su u ovom dijelu samo predviđeni negativni uslovi za imenovanje. Međutim, kako operativno to izvesti, potrebno je razmisliti, npr. kroz neku posebnu organizacionu jedinicu. U vezi člana 448, jasno je definisano da su obavezni organi DOO - skupština i direktor, odnosno izvršni direktor. Dakle, za DOO koji imaju izvršnog direktora ništa se neće promijeniti. U vezi postavljenog pitanja koje se odnosi na radni odnos izvršnog direktora, ideja je bila da se ZoPD ne bavi radno-pravnim odnosima direktora, jer je to prevashodno tema Zakona o radu, odnosno da se u njemu definiše

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

da li direktor mora biti u radnom odnosu ili ne. Dakle, ZoPD je neutralan po pitanju radnog angažovanja. U uporednoj praksi direktor ne mora biti u radnom odnosu već se zaključuju tzv. menadžerski ugovori. U vezi pitanja naknada i člana 472, namjera je bila da o predmetnom posebno računa vode oni koji imenuju direktore. Dakle, u pitanju je materijalno ograničenje naknade, pa je moguće i brisanje ove norme.

Na kraju, v.d. Generalna direktorica Direktorata za unapređenje konkurentnosti privrede u Ministarstvu ekonomskog razvoja, **mr Anđela Gajević**, uputila je još jednom zahvalnost na prisustvu i vrlo konstruktivnoj diskusiji. Posebno je naglašeno da je Javna rasprava otvorena do 22. aprila, do kada se očekuju komentari i sugestije zainteresovanih strana, nakon čega će se pristupiti pripremi Izvještaja sa javne rasprave i preostalim fazama koje su definisane za donošenje zakonskog akta.

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE dostavljene elektronskim putem

Pored komentara o kojima je bilo riječi na Okruglom stolu, u nastavku slijedi sažetak primjedbi, predloga i sugestija koje su dostavljene elektronskim putem na naznačene e-mail adrese predstavnika Ministarstva ekonomskog razvoja, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja.

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

Redni broj	Lice/Institucija	Primjedba/predlog/sugestija na Nacrtn Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima	Odgovor obrađivača
1.	Udruženje banaka Crne Gore, dopis od 19.04.2024. godine (broj 004-305/24-1323/2)	<p>Član 370, stav 1: Akcionarsko društvo ima sekretara društva, koga imenuje odbor direktora, odnosno nadzorni odbor. Analognom primjenom članova 310 stav 5 i 363 stav 3 (Ako društvo ima sekretara, on vodi zapisnik i odgovoran je za uredno sačinjavanje zapisnika) sekretar društva bi bio zadužen da vodi sve zapisnike. Isto je kontradiktorno sa članom 371 Zakona.</p> <p>Zadržati opciju predviđenu članom 371 (mogućnost da se Statutom, odnosno odlukom o imenovanju sekretara uredi drugačije) i brisati predmetne stavove predviđene predloženim članovima 310 stav 5 i 363 stav 3.</p> <p>(Predlog da se zadrži opcija predviđena članom 371 zakona, tj. mogućnost da se statutom i odlukom o imenovanju sekretara drugačije uredi.</p> <p>U tom pravcu predlog je brisanje stavova predviđenih članovima 310 stav 5 i 363 stav 3. Na ovaj način organi upravljanja imaju mogućnost da imenuju sekretara tog tijela koji je za svoj rad direktno odgovoran Sekretaru društva. Naime, u složenim sistemima upravljanja kao što su Banke, sa intezivnim sjednicama i detaljnim zapisnicima, nije objektivno moguće da sekretar društva vodi sve zapisnike i obavlja ostale propisane poslove, te da u različitim organizacijama postoji više sekretara pojedinih odbora.)</p>	Primjedba je opravdana i djelimično prihvaćena. Sekretar vodi zapisnik, a ako njega nema, predsjednik skupštine imenuje zapisničara. Rješenje je krajnje jednostavno i logično.
2.		U članu 363: Zapisnik sa sjednice, u stavu 6 propisano je da se zapisnik sa sjednice svakog	Primjedba je opravdana i djelimično prihvaćena. Predmetno se prevashodno odnosi na organe uprave, dok je Zapisnik sa

		<p>organa uprave sačinjava najkasnije u roku od sedam dana od dana održane sjednice i unosi u knjigu zapisnika, koju akcionarsko društvo mora da ima. Predlog da se zadrži postojeće zakonsko rješenje, odnosno da se ova obaveza odnosi samo na sjednice skupštine akcionara i odbora direktora, odnosno nadzornog odbora i tijela koje je on formirao.</p> <p>(Način sačinjavanja zapisnika sa sjednica Upravnog odbora ili pak njihov izostanak, njihovo usvajanje i sl. može biti regulisano u praksi na različite načine (bez izrade zapisnika-potpisivanje odluka, elektronske evidencije, potpisi i sl.). Kako je dinamika održavanja sjednica Upravnog odbora i njegovih radnih tijela češća od ostalih organa upravljanja (može biti i više puta sedmično), predložene izmjene nisu u duhu digitalizacije i smanjenja birokratije, već naprotiv imaju za cilj usložnjavanje adekvatnih i već uspostavljenih u skladu sa principima dobre prakse korporativnog upravljanja, načina rada organa upravljanja.</p> <p>Opcija bi bilo da se precizira da knjiga zapisnika može biti elektronska ili sl. Takođe, ukoliko se isti dodaju, data je napomena da svaki zapisnik sadrži odluke, čime bi predmetno zahtijevalo dodatno štampanje i izradu odluka (način izrade i odobrenja istih može biti drugačije regulisan u praksi elektronska potvrda i sl.).)</p>	sjednica skupštine uređen drugim članovima.
3.		Predlog da se član 393 stav 5 tačka 1 dopuni na način da osim zapisnika sadrži audio snimke, za slučaj da je sačinjavanje audio snimaka predviđeno Statutom društva, sa svih sjednica	Primjedba je opravdana i prihvaćena.

		<p>odbora direktora, odnosno nadzornog odbora, ili tijela koja je formirao odbor direktora, odnosno nadzorni odbor.</p> <p>(Dopuniti odredbu u segmentu audio snimaka. Svrha audio snimaka bi bila izrada zapisnika kao i dokaz u slučaju pokretanja određenih postupaka za naknadu štete. Izuzetno bitno regulisati zakonom, posebno sa aspekta obrade ličnih podataka. Predlog je da se isti čuvaju u okviru knjige evidencija ili pak odvojeno predvidjeti mogućnost sačinjavanja audio snimaka (npr. dopuna kod člana 363).)</p>	
4.		<p>Dodati Član 348a (predlog člana)</p> <ol style="list-style-type: none">(1) Za obavljanje pojedinih poslova iz nadležnosti Upravnog odbora, odbor može obrazovati jednu ili više komisija.(2) Komisije iz stava 1 ovog člana se obrazuju odlukom Upravnog odbora.(3) Odlukom o obrazovanju komisije definišu se zadaci svake komisije, mandat, ali i druga pitanja od značaja za rad komisije.(4) Članovi komisija mogu biti članovi Upravnog odbora kao i druga fizička lica, koja imaju odgovarajuća znanja i radna iskustva od značaja za rad komisije. <p>(Nakon člana 348 predvidjeti novi član 348a kojim će se precizirati mogućnost formiranja Komisija od strane Upravnog odbora za obavljanje pojedinih poslova iz nadležnosti Upravnog odbora (sastav: mogu biti članovi Upravnog odbora i druga lica koja imaju odgovarajuća znanja i radna iskustva od značaja za rad komisije.) Na</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Član 348 stav 1 uvodi obavezu obrazovanja dvije komisije za javna AD. Stav 3 govori o tome ko obavlja poslove iz nadležnosti komisija ako one nisu obrazovane, a to će biti pravilo za nejavna akcionarska društva, ali i javna AD koja nisu formirala ove dvije komisije (iako po zakonu moraju). Uporednopravno su ova rješenja uobičajena.</p>

		predmetni način, koji odavno postoji u praksi velikih sistema i kojim se postiže veća efikasnost u radu, isto bi se precizno definisalo zakonom i time izbjeglo potencijalno različito tumačenje mogućnosti formiranja ovih komisija.)	
5.		<p>Iz člana 330 stav 3 brisati „i mora biti neparan“ za članove upravnog odbora tj. obavezu postojanja neparnog broja vezati samo za članove nadzornog odbora.</p> <p>(Imajući u vidu činjenicu da se broj članova određuje Statutom društva (uz zakon propisan minimum) mišljenje je da je određenje „neparnog broja“, kod članova upravnog odbora suvišno:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Radi se o dvodomnom sistemu upravljanja, i kroz Nadzorni odbor je već definisan neparan broj članova čime se obezbjeđuje većinski glas, ako je to bio cilj neparnog broja članova;2) Imajući u vidu dobru korporativnu praksu, svaka kompanija treba da utvrdi najadekvatniju veličinu kako bi ostvarila ključne ciljeve koji obuhvataju efektivno vršenje funkcije kontrole i upravljačkih ovlašćenja, a što može podrazumijevati i paran broj članova. Drugi faktori koji treba da opredijele sastav i veličinu UO uključuju potrebe kompanije da bude konkurentna, da odgovori na druge faktore koji mogu biti specifični za poslovanje određenih kompanija u različitim sektorima, itd. Time je bitno istaći da se veličina UO ne treba širiti do tačke kada	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. U pitanju je preporuka Radne grupe da broj bude „neparan“.

		<p>veličina utiče na efektivno funkcionisanje, a samim tim i uslovljavanjem izbora neparnim brojem članova. Pitanje optimalne brojnosti članova je veoma diskutovano u praksi kao i u uporednom pravu. Smatra se da su veliki odbori manje efektivni. Ovo je svakako tačno kada je riječ o ekstremno velikim odborima. Manji odbori mogu biti harmoničniji, ali opasnost leži u činjenici da prevelika harmoničnost ide na uštrb dubini diskusije. Stoga ne postoji opšte rješenje, već veličina odbora varira od kompanije do kompanije zavisno od njene veličine, poslovanja i stepena razvoja.</p> <p>3) Uporedna regulativa u zemljama u okruženju (Hrvatska i Srbija npr.) ne predviđa obavezu broja članova Uprave/Izvršnog odbora sa neparnim brojem, već to samo važi za nadzorni odbor:</p> <p>a) Zakon o trgovačkim društvima Republike Hrvatske, članak 254 i članak 422,</p> <p>b) Zakon o privrednim društvima Srbije, član 417.)</p>	
6.	Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica, Bojan Vuković (e-mail od 22.04.2024. godine)	Član 320 i 321 nemaju regulisane nikakve nadležnosti za izvršne direktore i generalnog direktora. Uopšte ove kategorije su veoma slabo definisane. (Neophodno mnogo bolje regulisati nadležnost izvršnih direktora i njihov opis nadležnosti, kao i	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Izvršni odbor nema nikakvu posebnu ulogu u odnosu na izvršne direktore. Između njih nema suštinske razlike, osim što akcionarsko društvo može dodatno da institucionalizuje izvršni odbor (na primjer, da imaju sjednice, i sl.). Zbog toga se dalja preciziranja prepuštaju praksi. Zakonske norme bi bile suvišne.

		generalnog direktora, bar onoliko koliko je u važećem Zakonu o privrednim društvima bilo predviđeno za izvršnog direktora.)	
7.		Član 364 i 365 nejasno definisano šta se dešava u slučaju prestanka mandata članu Odbora direktora, da li se saziva Skupština i bira samo taj član ili svima prestaje mandat. Nema roka. (Važećim Zakonom je sve bolje i jasnije bilo definisano oko prestanka mandata i podnošenja ostavke, u kojim rokovima se saziva Skupština akcionara i drugo, sada je veoma nejasno i nedefinisano.)	U vezi mandata članova odbora direktora, ostavka jednog člana odbora direktora neće rezultirati prestankom mandata cijelog odbora direktora. Naime, ideja je bila da se uredi slučaj kada jedinom izvršnom direktoru prestane mandat, jer tada društvo ne može da funkcioniše, zbog čega isti mora da nastavi da obavlja dužnosti do imenovanja novog.
8.		Određivanje mandata sekretaru društva, i to na najviše 4 godine nije dobro rješenje. (Većina sekretara akcionarskih je imenovana bez mandata. Po ovom nacrtu treba da budu razriješeni i da im se ograniči mandat, što je potpuno upitno sa pravnog aspekta. Radi se o radnom mjestu koje je značajno i koje treba da ima kontinuitet u obavljanju poslova.)	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
9.		Rok za usklađivanje je 12 mjeseci. (To je prekratak rok makar za akcionarska društva obzirom na veoma velike i drastične promjene koje se uvode ovim zakonom. Rok za akcionarska društva mora biti duži.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena.
10.	Privredna komora Crne Gore, Bojan Jovović (e-mail od 22.04.2024. godine)	Zloupotreba svojstva pravnog lica – član 18 stav 2. Pod zloupotrebom pravila o ograničenoj odgovornosti se podrazumijeva svaki vid izigravanja, odnosno neuvažavanja subjektiviteta društva od strane lica iz stava 1. ovog člana ili sa njim povezanog lica, na osnovu kojeg se bilo kroz	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Potrebno je pojačati krivičnu odgovornost članova i akcionara. Međutim, to je pitanje krivičnog zakonodavstva i rijetke primjene krivičnih djela protiv privrede, koja postoje u važećem kaznenom zakonodavstvu. Član 18 je značajno unaprijeđen u odnosu na važeće rješenje.

	<p>miješanje imovine, njeno umanjenje, nepravilnosti u upravljanju, poslovanje protivno ciljevima društva, zanemarivanje identiteta, 7 oštećenje povjerilaca i/ili drugih radnji, stvara opšti utisak njegovog poistovjećivanja sa privrednim društvom.</p> <p>(U odnosu na član 18 stav 2, privrednici smatraju da je ovakva odredba teško primjenjiva u praksi. Privrednici su mišljenja da bi bolje rješenje bilo uvođenje krivične odgovornosti članova i akcionara, jer bi se na taj način privredno poslovanje izdiglo na ozbiljniji nivo. Do sada se sve završavalo uvođenjem stečaja u firme koje nemaju ni pokretnu ni nepokretnu imovinu i gdje je naplata potraživanja bila gotovo nemoguća, a privatna imovina vlasnika takvih firmi je uvećavana.)</p>	
11.	<p>Dostavljanje i adresa za prijem pošte i elektronske pošte – član 20 stav 5.</p> <p>Privredno društvo mora da ima adresu za prijem elektronske pošte, koja se registruje u skladu sa propisima koji uređuju postupak registracije privrednih subjekata.</p> <p>(U odnosu na član 20 stav 5, privrednici sugerišu da je potrebno regulisati i dostavljanje putem elektronske pošte, odnosno propisati da se UREDNIM dostavljanjem smatra i dostavljanje na email adresu koja je registrovana u CRPS. Naime, u skladu sa članom 1 Zakona o elektronskoj upravi državni organi, agencije, fondovi i drugi nosioci javnih ovlašćenja prilikom prijema, razmjene, obrade, dostavljanja i</p>	Primjedba je opravdana i prihvaćena.

	<p>objavljivanja dokumenata i drugih vidova komunikacije sa privrednim društvima koriste informaciono-komunikacione tehnologije. Postojanje elektronske službene adrese za prijem preporučene pošiljke privrednog subjekta predviđeno je članom 23 Zakona o elektronskom dokumentu. U ovom članu se, između ostalog navodi da elektronski dokument nadležni organ dostavlja stranci na elektronsku adresu, odnosno adresu za elektronsku preporučenu dostavu, koju stranka odredi u skladu sa posebnim propisima. Privreda smatra da, u skladu sa navedenim propisima, treba dopuniti član 20 Nacrta zakona tako da se dostavljanje pošte privrednom društvu vrši na adresu za prijem službene ili elektronske pošte. Cijenimo da bi se usvajanjem navedenog predloga dodatno doprinijelo pravnom regulisanju elektronske komunikacije i procesu dalje digitalne transformacije crnogorske privrede i cjelokupnog društva.)</p>	
12.	<p>Jezik i prevod poslovnog imena – član 26. (kada je u pitanju član 26, kojim se, između ostalog, propisuje da poslovno i skraćeno poslovno ime mora biti na crnogorskom jeziku, ostaje nedoumica šta je sa poslovnim imenima društava koja su već registrovana i koja u svom nazivu sadrže riječi drugog jezika. Ista primjedba važi i za član 27 stav 2, koji se odnosi na upotrebu poslovnog imena. Kako bi se izbjegle nedoumice u primjeni, predlog je da se navedeni članovi dopune na način da naziv privrednog društva može biti na drugom jeziku.)</p>	<p>Primjedba je opravdana i prihvaćena. Dodatno preciziran stav 2. Naime, član 26 stav 1 kaže da poslovno ime mora biti na crnogorskom jeziku. Stav 2 izuzima od primjene stava 1 naziv. To zapravo znači da se na crnogorskom jeziku mora napisati pravni oblik (npr. mora da stoji DOO, a ne LLC) i sjedište društva. Prema tome, ovaj predlog neće uzrokovati nikakvu promjenu poslovnih imena u CG.</p>

		<p>Prestanak prokure – član 43. (Članom 43 je potrebno propisati i obavezu notarske ovjere opoziva prokure, kako bi se obezbijedio veći stepen pravne sigurnosti.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Ovo bi bilo prekomjerno i skupo rješenje, a privrednici bi se destimulisali da angažuju prokuriste.</p>
13.		<p>Čuvanje poslovne tajne – član 60 stav 3. (Članom 60 stav 3 predviđeno je da je poslovna tajna određena informacija, koja nije opštepoznata, niti lako dostupna licima koja se uobičajeno bave dotičnom vrstom informacija, ima tržišnu vrijednost ili bi mogla imati ekonomsku vrijednost, a u vezi sa kojom društvo primjenjuje odgovarajuće razumne mjere zaštite u cilju očuvanja njene tajnosti, kao i podatak koji je zakonom, drugim propisom ili aktom društva određen kao poslovna tajna. Privrednici se pitaju na koji način se utvrđuje tržišna vrijednost informacije koja može biti potencijalna poslovna tajna.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Da bi određena informacija bila zaštićena potrebno je da na tržištu ima neku vrijednost. Nevezano kolika je vrijednost informacije, značajno je samo da vrijednost ima. Bezvrijedne informacije nisu obuhvaćene poslovnom tajnom.</p>
14.		<p>Javni poziv za upis akcija – član 156. (U odnosu na član 156, privrednici smatraju da je prije svega potrebno izmijeniti njegov naziv, tako da glasi: „javni poziv za uplatu akcija“, zatim da se u momentu objave poziva ne može predvidjeti osnovni kapital (stav 1 tačka 1), te da je na svim mjestima potrebno brisati riječ „upis“ iz razloga što su hartije dematerijalizovane, a sam upis predstavlja uplatu sredstava na račun po osnovu javnog poziva.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. U pravnodogmatskom smislu mora da se pravi razlika između upisa (kojim se izjavljuje volja za sticanjem akcija i preuzima obaveza unosa uloga u društvo) i uplate (kojom se izvršava preuzeta obaveza unosa uloga u društvo). To važi bez obzira na činjenicu da se u praksi oba momenta (upis i uplata) mogu poklapati (tako da se uplatom kao konkludentnom radnjom istovremeno izjavljuje volja za upisom akcija). Iako su akcije dematerijalizovane, svejedno je neophodno da dođe do njihovog izdavanja prvim zakonitim imaocima – a oni upisom izražavaju volju da steknu hartije u emisiji. Pošto se javni poziv objavljuje tek nakon usvajanja osnivačkog akta, koji obavezno sadrži osnovni kapital društva, ne postoji razlog zašto u javnom pozivu ne bi mogao da se navede osnovni kapital kao podatak iz već usvojenog osnivačkog akta.</p>

15.		<p>Izmjena statuta – član 152 stav 2. Ako se predloženom odlukom o izmjeni statuta povećavaju obaveze akcionara, za usvajanje odluke potrebna je saglasnost svakog akcionara čije se obaveze uvećavaju. (U odnosu na član 152 stav 2, privrednici smatraju da je ova odredba teško primjenjiva u praksi u slučaju akcionarskih društava sa velikim brojem akcionara, jer predviđa izmjenu statuta ukoliko se povećavaju obaveze akcionara, samo ukoliko postoji saglasnost svakog akcionara, iako je za izmjene statuta predviđena dvotrećinska većina svih akcija sa pravom glasa.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. To upravo i jeste smisao norme. Dodatne obaveze akcionarima se mogu nametati samo ako akcionar na njih pristane.</p>
16.		<p>Obveznice – član 183 stav 3. Odluku o izdavanju obveznica usvaja skupština akcionara većinom glasova prisutnih i zastupljenih akcionara ili odbor direktora, odnosno upravni odbor, osim ukoliko statutom nije drugačije određeno. (Stavom 3 člana 183 člana potrebno je utvrditi neophodan kvorum za donošenje odluke ili povećati većinu za donošenje odluke. Takođe, prilikom donošenja odluke o izdavanju zamjenjivih obveznica i varanata iz člana 186 stav 1, potrebno je precizirati potrebnu većinu. Propisivanje potrebne većine sugerise se i u odnosu na član 195 i član 239.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Odredbe o većini za odlučivanje ne treba mijenjati. Izdavanje obveznica se suštinski ne razlikuje od uzimanja kredita, za koji su predviđena slična pravila. Za druge pomenute situacije je predviđen viši kvorum, a to je onaj koji se traži za izmjene statuta (dvotrećinska većina svih).</p>
17.		<p>Otvaranje sjednice i izbor predsjednika skupštine – član 284 stav 5. (Članom 284 stav 5 propisano je da član organa uprave ne može biti predsjednik skupštine. Predloženo rješenje bi moglo da bude</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Razdvajanje funkcije predsjednika skupštine i člana uprave je veoma značajno iz ugla razgraničenja nadležnosti ovih organa akcionarskih društava. Praksa koja se pominje u komentaru nije dobra, jer član uprave koji rukovodi radom skupštine bi kumulirao prevelika ovlašćenja i</p>

		otežavajuće za uspješno pripremanje i održavanje skupštine akcionara. Važeće zakonsko rješenje, da je po pravilu izvršni direktor predsjedavajući, uz mogućnost biranja i drugog lica za tu ulogu, se pokazalo kao dobro u praksi. Rukovodeća lica u društvu, organi upravljanja, nadzora i rukovođenja, u toku su sa svim aktivnostima pripreme skupštine, kompetentni su za davanje odgovora i komentara na pitanja akcionara i druga pitanja iz rada skupštine.)	imao priliku da uzurpira rad skupštine.
18.		Materijali za sjednicu skupštine – član 294 stav 3. (Članom 294 stav 3 propisano je da se dostupnost materijala za sjednicu skupštine akcionarima predviđa uvidom, dobijanjem kopija ili preuzimanjem sa internet stranice. Dostupnost materijala na internet stranici društva u praksi bi značilo da je materijal dostupan svim licima, a ne samo akcionarima. Postojeće zakonsko rješenje pokazalo se kao dobro u praksi: uvid akcionara u materijal, dobijanje kopije materijala o trošku društva ili dostavljanje materijala u elektronskoj formi akcionarima na mejl adresu koju on odredi.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Predloženo rješenje daje akcionarskim društvima više opcija. Naime, akcionarska društva mogu i dalje da akcionarima obezbjeđuju samo pravo na uvid i kopiranje materijala. Međutim, sada akcionarska društva mogu i da ovo dostavljanje učine još jednostavnijim i jeftinijim, i to objavom na internet stranici. Prema tome, to nije obaveza za AD, već samo njihovo pravo, što znači ako se postojeće rješenje pokazalo dobro u praksi društva mogu da nastave da ga koriste, tj. da ne iskoriste dodatnu opciju koju im zakon nudi.
19.		Zapisnik – član 310. (U odnosu na član 310, privrednici ukazuju da se postojeće zakonsko rješenje imenovanja zapisničara skupštine pokazalo kao dobro u praksi zbog eventualnog izostanka lica koja su dužna da vode zapisnik.)	Primjedba nije dovoljno jasna u pogledu nedostataka predviđenog rješenja, zbog čega ista nije prihvaćena. Sekretar vodi zapisnik, a ako njega nema, predsjednik skupštine imenuje zapisničara. Rješenje je krajnje jednostavno i logično.
20.		Izvršni direktori – član 320. (U članu 320, stav 3 je nejasan, te je potrebno precizirati sastav i ulogu izvršnog direktora.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Izvršni odbor nema nikakvu posebnu ulogu u odnosu na izvršne direktore. Između njih nema suštinske razlike, osim što akcionarsko društvo može dodatno da institucionalizuje izvršni odbor (na primjer, da imaju

			sjednice, i sl.). Zbog toga se dalja preciziranja prepuštaju praksi. Zakonske norme bi bile suvišne.
21.		<p>Obavezne komisije javnog akcionarskog društva – član 348.</p> <p>(Članom 348 stav 1 propisano je da odbor direktora, odnosno nadzorni odbor javnog akcionarskog društva obavezno obrazuje komisiju za imenovanje i komisiju za naknade, dok stav 3 istog člana propisuje da ukoliko u akcionarskom društvu nisu obrazovane komisije iz stava 1 ovog člana, odbor direktora, odnosno nadzorni odbor obavlja poslove iz nadležnosti ovih komisija. Privrednici ukazuju na neusaglašenost ova dva stava, jer stav 1 propisuje obavezno obrazovanje komisije za imenovanje i komisije za naknade a stav 3 da poslove iz nadležnosti ovih komisija može obavljati odbor direktora, odnosno nadzorni odbor. Smatraju da propisivanje obaveznosti obrazovanja navedenih komisija za sva javna akcionarska društva, bez obzira na njihovu veličinu (kapital, broj zaposlenih), može predstavljati biznis barijeru, kada se uzmu u obzir i drugi članovi zakona koji propisuju sastav, nadležnosti, način rada i sredstva za rad tih komisija.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Član 348 stav 1 uvodi obavezu obrazovanja dvije komisije za javna AD. Stav 3 govori o tome ko obavlja poslove iz nadležnosti komisija ako one nisu obrazovane, a to će biti pravilo za nejavna akcionarska društva, ali i javna AD koja nisu formirala ove dvije komisije (iako po zakonu moraju). Uporednopravno su ova rješenja uobičajena.</p>
22.		<p>Sadržaj odluke o povećanju osnovnog kapitala novim ulozima – član 241.</p> <p>(U stavu 1 člana 241 potrebno je naznačiti da se radi o novčanim ulozima, jer ukoliko se propisuje procenat i uspješnost emisije, onda su u pitanju isključivo novčani ulози. U istom stavu, tačka 2 riječ „upisan“ potrebno je zamijeniti riječju</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Procenat i uspješnost emisije ne zavise od toga da li su ulози novčani ili nenovčani. I nenovčani ulози imaju procijenjenu novčanu vrijednost.</p>

		„uplaćen“, dok je u stavu 2 tačka 3 potrebno brisati riječi „odnosno računovodstvenu“.)	
23.		Osnovi i iznos uslovnog povećanja osnovnog kapitala – član 245. (U članu 245, neophodno je propisati da se kod Komisije za tržište kapitala evidentira odobrenje uslovnog povećanja, kao i pretvaranje zamjenjivih obveznica, varanata ili prava zaposlenih kao i za sve ostale oblike izdavanja novih akcija s obzirom da se radi o izdavanju novih akcija. Takođe, evidencija kod Komisije se predlaže i u odnosu na emisiju po osnovu pretvaranja dobiti i rezervi u osnovni kapital iz člana 249.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena, zbog opasnosti od potencijalne neusaglašenosti sa rješenjima iz zakonskog okvira, koji definiše hartije od vrijednosti, ali i komplikovanja poslovanja privrednih društava u ovom segmentu.
24.		Načini smanjenja osnovnog kapitala – član 254. (U odnosu na član 254 st. 1 i 3, treba predvidjeti smanjenje kapitala povraćajem ulogu osnivaču.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Povraćaj uloga bilo kom članu, pa i osnivaču, je striktno zabranjen kompanijskim propisima.
25.		Istovremeno smanjenje i povećanje osnovnog kapitala – član 261. (U odnosu na član 261, predlog je da se smanjenje i povećanje osnovnog kapitala propiše u dva člana iz razloga što se radi o dva potpuno različita postupka, gdje je potrebno prethodno okončanje prvog započetog, da bi se sproveo drugi postupak.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. U praksi to ne treba da funkcioniše na pomenuti način, već dva postupka treba da se simultano odvijaju.
26.	Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica, Dragana Mugoša (e-mail od 22.04.2024. godine)	U članu 46 nacrtu Zakona o privrednim društvima su definisana povezana lica u odnosu na određeno fizičko lice kao i u odnosu na određeno pravno lice. (Kako je definicija povezanog lica definisana i Zakonom o kreditnim institucijama, koji je lex specialis za kreditne institucije, predlog je da se predmetni član dopuni na način da se odredbe	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. U članu 14 stavu 1 Nacrta stoji: „Ovaj zakon primjenjuje se i na privredna društva i druga pravna lica koja su osnovana u skladu sa posebnim zakonom, pod uslovima koji su propisani tim zakonom“. Prema tome, nesporno je da se na kreditne institucije prvo primjenjuje poseban zakon, a ZoPD se tek supsidijerno primjenjuje. Ove norme neće biti nikakva smetnja. Uostalom, treba znati da ne treba ZoPD da se prilagođava posebnim propisima, već obrnuto.

		člana 46 Zakona o privrednim društvima primjenjuju u slučaju da posebnim zakonom nije drugačije propisano.)	ZoPD je osnovni statusni propis.
27.		Članom 60 nacrta Zakona o privrednim društvima se definiše obaveza čuvanja poslovne tajne. U tački 2. se navodi da lica iz člana 45. (lica sa posebnim obavezama prema društvu) su dužna da poslovnu tajnu čuvaju i nakon prestanka tog svojstva, u periodu od dvije godine od dana prestanka, s tim da se osnivačkim aktom, statutom, odlukom društva ili ugovorom zaključenim sa tim licima ovaj period može produžiti, ali najviše na pet godina. (Potrebno je izvršiti usklađivanje ove odredbe sa važećim propisima i to Zakonom o kreditnim institucijama kojim je propisana obaveza čuvanja bankarske tajne i nakon prestanka svojstva akcionara ili članstva u organima kreditne institucije, kao i nakon prestanka ugovornog odnosa o obavljanju poslova za kreditnu instituciju, bez određivanja roka čuvanja poslovne tajne. Predlog je da se vremenski rok čuvanja poslovne tajne ne definiše.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Upućuje se na odgovor koji je dat na prethodno pitanje. Kreditne institucije će dalje primjenjivati svoj specijalni propis kao osnovni. ZoPD se supsidijerno primjenjuje.
28.		U članu 175 nacrta Zakona se spominje emisiona premija, ali se kroz tekst nacrta ne definiše u koje svrhe se može koristiti emisiona premija. (Predlog da se predmetni član dopuni na način da se dodatno definišu svrhe u koje se može koristiti emisiona premija.)	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
29.		Nacrt Zakona u članu 272. tački 3 definiše da generalni direktor i predsjednik odbora direktora, odnosno predsjednik upravnog odbora	Primjedba je opravdana i prihvaćena.

		akcionarskog društva i sekretar društva, ako je imenovan, obavezno prisustvuje skupštinskim sjednicama, osim ukoliko su spriječeni iz opravdanih razloga. Takođe u članu 310 nacrt Zakona propisuje da u slučaju da društvo ima sekretara, isti vodi zapisnik i odgovoran je za uredno sačinjavanje zapisnika, dok u članu 370 nacrt Zakona definiše sekretara akcionarskog društva, pa iz samog nacrta nije jasno da li je sekretar akcionarskog društva obavezan ili ne. (Predlog da se Zakonom predvidi mogućnost da akcionarska društva, Statutom društva samostalno odlučuju da li će imati sekretara društva ili ne.)	
30.		Nacrtom Zakona o privrednim društvima u članu 293 je definisan način dostavljanja poziva za sjednicu. Naime, iz člana se ne može zaključiti da li je predloženi način dostavljanja poziva za sjednicu obavezujući i za jednočlano akcionarsko društvo. (Definisati način dostavljanja poziva za sjednicu za jednočlano akcionarsko društvo.)	Za jednočlana društva važi pravilo da jedini član vrši ovlašćenja skupštine, te se ova pravila na jednočlana društva ne primenjuju.
31.		U članu 310 u tački 6 je definisano za svaku usvojenu odluku potrebno je navesti sljedeće podatke: broj akcija sa kojima se na sjednici glasalo, procenat osnovnog kapitala koji te akcije predstavljaju, ukupan broj glasova koji su na sjednici punovažno dati i broj glasova datih „za“ ili „protiv“ odluke, kao i broj uzdržanih glasova. (Predlog da se definiše pod kojim uslovima akcionar može biti uzdržan od glasanja.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena.
32.		Nacrt Zakona o privrednim društvima definiše u	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Upućuje se na

	<p>članu 288, da Sjednicu skupštine saziva odbor direktora, odnosno upravni odbor. (Zakonom o kreditnim institucijama u dijelu nadležnosti i odgovornosti nadzornog odbora je definisano da nadzorni odbor saziva sjednice skupštine akcionara, utvrđuje predlog dnevnog reda i predloge odluka za skupštinu akcionara i kontroliše njihovo sprovođenje. Dodatno propisati, da se ove odredbe ne primjenjuju ako je već nekim drugim zakonom navedeni dio drugačije određen.)</p>	<p>odgovor koji je dat na prethodna slična pitanje i to da će kreditne institucije i dalje primjenjivati svoj specijalni propis kao osnovni. ZoPD se supsidijerno primjenjuje.</p>
33.	<p>Član 357 Nacrta zakona kojim se propisuje usvajanje i sadržina izvještaja o naknadama, je u suprotnosti sa odredbama Odluke o primanjima u kreditnim institucijama. (Odluka o primanjima u kreditnim institucijama definiše način i obim izvještavanja Centralne banke o primanjima kao i način javnog objelodanjivanja. Predlog je da se predmetni član dopuni na način da se propiše da se pomenuti član ne odnosi na kreditne institucije. Dodatno propisati, da se ove odredbe ne primjenjuju, ukoliko je nekim drugim zakonom navedeni dio drugačije definisan. Takođe, u pogledu sadržine izvještaja o naknadama postavlja se pitanje svrsishodnosti davanja objašnjenja kako zarada direktora doprinosi strategiji, dugoročnim interesima i održivosti poslovanja privrednog društva. Dodatno, u pogledu zahtjeva da se radi analiza za poslednjih 5 godina povećanja zarada, potrebno je dodatno propisati da li analiza treba da</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. ZoPD ne treba da se usaglašava sa podzakonskim aktima koji se primjenjuju na kreditne institucije. Već je ukazano na član 14 Nacrta i on jasno ukazuje da se specijalni propisi prvi primjenjuju, a ZoPD na sve ono što nije uređeno posebnim propisom i to na način na koji to kaže poseban propis.</p>

		obuhvati povećanje koeficijenta odnosno povećanje zarade svim zaposlenima u privrednom društvu ili se analiza radi na nivou prosječne zarade, na koju mogu imati uticaja ukoliko je više zaposlenih promovisano na veće pozicije u odnosu na uporednu godinu.)	
34.	JUGOPETROL, Vesna Spaić (e-mail od 22.04.2024. godine)	U članu 45 nacrtu Zakona o privrednim društvima (dalje: Nacrt zakona) brisati odredbe stava 1 tačka 5. i 6. iz razloga što su navedene odredbe nejasne i neprecizne i zbog toga će stvoriti probleme u praksi prilikom primjene istih.	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Iako široko postavljeni, korišćeni pojmovi omogućavaju poslovnoj i sudskoj praksi da ih adekvatno tumači. Uostalom, pojam ličnog interesa ni ne može da se definiše precizno i jednoznačno. Inače, ove odredbe nisu suvišne, jer se naredni članovi nadovezuju na njih.
35.		U članu 50 Nacrta Zakona treba brisati odredbe stava 1 tačka 3 i stava 2 jer su preširoke i nejasne, a imajući u vidu dalju razradu odredbi koje se odnose na dužnost prijavljivanja ličnog interesa postaju suvišne.	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Ova materija se ne može dodatno precizirati, jer je riječ o nešto udaljenijem i manje vidljivom ličnom interesu. Takođe, zadržavanje ovih stavova je opravdano, zato što oni zaista i predstavljaju situacije kada nesporno postoji lični interes.
36.		Član 52 Nacrta zakona treba izmijeniti na sledeći način: 1. U stavu 4 riječi: „i njegovih akcionara koji nemaju lični interes“ treba da budu uklonjene s obzirom da Odbor nema ovlašćenja da procjenjuje da li je pravna transakcija ili radnja fer i razumna iz perspektive akcionara; ova procjena se može vršiti samo iz perspektive društva; 2. Stav 8 treba da se glasi kako slijedi (dodate boldovane riječi): (8) Pod jednim pravnim poslom, odnosno jednom pravnom radnjom koja se odobrava u skladu sa odredbama ovog člana, smatraće se više povezanih pojedinačnih pravnih poslova, odnosno pravnih radnji zaključenih ili preduzetih u periodu	Prva primjedba nije opravdana i nije prihvaćena, jer predložena konstrukcija mora da ostane, s obzirom da je preuzeta iz Direktive koja je implementirana ovim članom (transaction is fair and reasonable from the perspective of the company and of the shareholders who are not a related party, including minority shareholders). Druga primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Predloženo rješenje bi prekomjerno suzilo domen primjene instituta povezanih sticanja. Bolje je ostaviti praksi da pronađe pravu mjeru prilikom primjene.

		od jedne finansijske godine sa istom ugovornom stranom odnosno prema istom licu.	
37.		Treba definisati pojam „nezainteresovanih direktora“ iz člana 587 stav 1	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
38.		Razmotriti mogućnost da se u uvodnom dijelu zakona definišu svi potrebni pojmovi.	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. U opštem dijelu zakona su već definisani brojni pojmovi relevantni za ZoPD.
39.	Američka privredna komora u Crnoj Gori, Ana-Marija Simonović (e-mail od 22.04.2024. godine)	U odnosu na član 23 Nacrta zakona kojim je propisano da poslovno i skraćeno poslovno ime mora biti na crnogorskom jeziku, latiničnog ili ćirilichnog pisma, zarad izbjegavanja nedoumica, potrebno je dodati član kojim će se definisati da naziv, kao dio poslovnog imena privrednog društva, može biti i na stranom jeziku.	Primjedba je opravdana i prihvaćena. Dodatno preciziran član 26 stav 2.
40.		Predlog da se predvidi duži rok trajanja rezervacije naziva iz člana 28 Nacrta zakona. (Nacrtom zakona propisan kraći rok trajanja rezervacije naziva (90 dana) nego što je to sada slučaj (shodno važećem Pravilniku o postupku registracije, bližoj sadržini i načinu vođenja Centralnog registra privrednih subjekata rok iznosi 120 dana), te predlog je da se zadrži postojeći rok.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Na Radnoj grupi je dogovoreno da rok bude 90 dana.
41.		U odnosu na član 43 stav 6 riječ „naknade“ je suvišna, te je treba brisati: “Prokurista može da otkáže prokuru u svakom trenutku, uz obavezu da u periodu od 30 dana od dana dostavljanja otkaza zaključuje pravne poslove i preuzima druge pravne radnje ako je to potrebno radi izbjegavanja naknade štete za društvo. (Pravno-tehničko i terminološko poboljšanje teksta.)	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
42.		U odnosu na član 45 stav 1 tač. 5 i 6 Nacrta zakona proširena lista lica koja imaju posebne	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Iako široko postavljani, korišćeni pojmovi omogućavaju poslovnoj i sudskoj

		dužnosti prema društvu, predlog da se razmotri brisanje ovih dopuna jer su iste preširoko postavljene i nedovoljno jasne pa stvaraju nedoumice u pogledu lica koja potpadaju pod ovu obavezu.	praksi da ih adekvatno tumači. Uostalom, pojam ličnog interesa ni ne može da se definiše precizno i jednoznačno. Inače, ove odredbe nisu suvišne, jer se naredni članovi nadovezuju na njih.
43.		Predlog da se riječi: „značajno učešće u osnovnom kapitalu“ iz člana 46 stav 3 i riječi: „većinsko učešće u osnovnom kapitalu“ iz stava 4 istog člana zamijene riječima: „značajno učešće u društvu“. (Imajući u vidu da se značajno učešće u privrednom društvu vezuje za pravo glasa, neophodno je isključiti termine značajno učešće u kapitalu. Ovo je naročito problematično kod akcija bez prava glasa, čiji vlasnik formalno ima učešće u osnovnom kapitalu, ali nema pravo glasa.)	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
44.		U odnosu na član 50 Nacrta zakona kojim se uređuje pojam ličnog interesa, mišljenja smo da su odredbe stava 1 tačka 3 i stava 2 ovog člana preširoko postavljene, ako ne i suvišne, uzimajući u obzir dalju razradu odredbama koje se odnose na obavezu izvještavanja u slučaju postojanja ličnog interesa.	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Ova materija se ne može dodatno precizirati, jer je riječ o nešto udaljenijem i manje vidljivom ličnom interesu. Takođe, zadržavanje ovih stavova je opravdano, zato što oni zaista i predstavljaju situacije kada nesporno postoji lični interes.
45.		U odnosu na član 52 stav 1 tačka 2 i stav 2 Nacrta zakona, predlog da se odvoje odredbe koje se odnose na AD i DOO, te da se u odnosu na DOO precizira da, ukoliko nema formiranog odbora direktora odnosno nadzornog odbora, odluku o ovom pitanju donosi Skupština većinom glasova prisutnih članova kod kojih ne postoji lični interes. Takođe, ukazano je da u stavu 4 pomenutog člana treba brisati riječi: „i njegovih akcionara koji nemaju lični interes“ jer odbor	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Konkretno, u vezi druge primjedbe, predložena konstrukcija mora da ostane, jer je preuzeta iz Direktive koja je implementirana ovim članom (transaction is fair and reasonable from the perspective of the company and of the shareholders who are not a related party, including minority shareholders). Takođe, namjera je bila da se izbjegne stvaranje dodatnih troškova.

	<p>direktora/nadzorni odbor nema ovlaštenja da ocjenjuje da li je pravni posao ili radnja pravična i razumna sa stanovišta akcionara već se ova procjena može vršiti samo iz ugla društva. Dodatno, po uzoru na Zakon o privrednim društvima Republike Srbije (član 66), predlog je imenovanje stručnog lica (sudski vještak, revizor ili drugo stručno lice koje je od strane nadležnog državnog organa Crne Gore ovlašćeno da vrši procjene vrijednosti određenih stvari ili prava ili privredno društvo koje ispunjava zakonom propisane uslove da vrši procjene vrijednosti stvari ili prava koja su predmet procjene) koje će izvršiti procjenu fer vrijednosti stvari ili prava koji su predmet pravnog posla ili pravne radnje i o tome sačiniti izvještaj.</p>	
46.	<p>Treba preispitati odredbe člana 63 Nacrta zakona koji se odnosi na zabranu konkurencije, te da lice koje obavlja neku od funkcija u privrednom društvu ne može bez odobrenja „biti član, odnosno akcionar u drugom pravnom licu koje ima isti ili sličan predmet poslovanja” (Problematično je to što nije definisan bilo kakav prag (dakle i posjedovanje jedne akcije može da bude povreda obaveze zabrane konkurencije). Ovo je naročito sporno jer nema ni ograničenja na tržište Crne Gore, pa konkurent može biti i društvo koje posluje na globalnom tržištu. Tako, na primjer, kupovine jedne akcije globalne kompanije X iz industrije pića nekog člana organa upravljanja privrednog društva u Crnoj Gori koje se bavi proizvodnjom sokova može da se tumači</p>	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena.

	<p>kao kršenje ove odredbe. Neophodno je definisati određeni prag u broju akcija koje lice može da posjeduje u firmi koja obavlja konkurentsku djelatnost, tako da isto lice ne može da posjeduje broj akcija koje se u smislu zakona mogu smatrati značajnim (recimo, 5%).</p>	
47.	<p>U odnosu na odredbe člana 85 stav 2 Nacrta zakona, postavlja se pitanje zašto lice koje je u radnom odnosu ne može da obavlja sve preduzetničke djelatnosti, te da li se ovo može smatrati ograničavanjem slobode preduzetništva. (Imajući u vidu da se preduzetnik obavezno registruje, smatramo da nema potrebe ograničavati lica koja su u radnom odnosu koje sve djelatnosti mogu obavljati kao preduzetnici.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Predmetna odredba dodata je u saradnji sa MF, PU, PKCG. U svakom slučaju, namjera nije bila ograničavanje, već da se omogući obavljanje dopunske djelatnosti. Svaki preduzetnik može da obavlja svaku zakonom dopuštenu djelatnost.</p>
48.	<p>U odnosu na član 152 stav 1 Nacrta zakona kojim je propisano da se statut mijenja odlukom skupštine akcionara, za koju mora da glasa dvotrećinska većina svih akcija sa pravom glasa, osim ako statutom nije predviđena veća većina, ukazano je da su ove odredbe bespotrebno ograničavajuće. Na ovaj način dolazimo do apsurdne situacije da je 2/3 većina potrebna za donošenje svih izmjena statuta od npr. izmjene elektronske adrese ili adrese sjedišta društva, pa sve do drugih izmjena statuta od većeg značaja. Ovakve odredbe su veoma limitirajuće, te predstavljaju praksu koja nije prisutna u zemljama regiona, stoga predlog da se iste preispitaju. (Predlog da se upodobe odredbe člana 152 sa članom 402 na način da se predvidi da se i kod AD društva statutom može odrediti drugačija</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Većina je propisana. Upućivanje na izmjene statuta se vrši kroz cio zakon, čime je zakon dosljedan. Dodatne obaveze akcionarima se mogu nametati samo ako akcionar na njih pristane.</p>

	<p>većina tj. manja većina (do ½ kao što je to slučaj kod DOO - član 402), osim u slučajevima kada je zakonom predviđena veća većina za donošenje određenih odluka. Na ovaj način se članovima društava ostavlja sloboda da pitanje glasanja urede kako žele kroz statut. Dodatno, želimo da ukažemo na to da je odredba stava 2 člana 152 nejasna i neprecizna po pitanju obaveza koje se pominju. Nije jasno šta se misli pod "povećavanjem obaveza akcionara", te smatramo da ovo može stvoriti probleme u primjeni.)</p>	
49.	<p>U odnosu na član 176 stav 1 kojim je propisano da akcionarsko društvo ima pravo da utvrdi identitet svojih akcionara i krajnjih akcionara na određeni dan, i izuzetak u stavu 8 kojim je propisano da AD nema pravo na utvrđivanje identiteta krajnjeg akcionara koji se tome izričito protivi, ukazano je da je potrebno razjasniti u čemu se ogleda pravo AD da utvrdi ko je stvarni vlasnik, a kada vlasnik to može da odbije.</p>	<p>Primjedba je opravdana i prihvaćena.</p>
50.	<p>Predlog je da se u članu 208 stav 2 tačka 4 riječi: „prevarnim djelovanjem ugnjetavaju manjinu u društvu” zamijene riječima “prevarnim djelovanjem oštećuju prava manjinskih vlasnika” ili slično. (Terminološko unapređenje teksta)</p>	<p>Primjedba je opravdana i prihvaćena.</p>
51.	<p>Treba preispitati rješenja člana 214 Nacrta zakona kojim se predviđa minimalni iznos dividende koji se mora podijeliti. (Mišljenja smo da ne postoji razlog za propisivanje obaveze podjele ostvarene dobiti. Čak iako služi kao sredstvo zaštite manjinskih akcionara, smatramo da je ovo preveliko zadiranje u imovinska prava akcionara.</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena.</p>

		Ukoliko se insistira na ovakvoj odredbi, treba predvidjeti mogućnost da skupština akcionara donese drugačiju odluku (jer je vrlo sporna obaveza da društvo mora da dijeli dobit, a naročito kod društava koja razvijaju određene projekte pa im je cilj reinvestiranje dobiti). Prema trenutnom rješenju, vlasnici nemaju mogućnost da odstupe od ove obaveze.)	
52.		U odnosu na član 255 stav 1 kojim je propisano da odluku o smanjenju osnovnog kapitala akcionarskog društva donosi skupština dvotrećinskom većinom glasova akcionara prisutnih lično ili putem punomoćnika, osim ukoliko sud ne odluči drugačije, nije jasno u kojim slučajevima sud odlučuje o većini za donošenje odluke.	Predmetni stav je uvršten na osnovu više komentara tokom prethodne Javne rasprave, da je ovakva odredba potrebna.
53.		U odnosu na član 289 stav 4 kojim je propisano da akcionari koji posjeduju akcije koje čine najmanje 5% osnovnog kapitala društva i 5% glasačkih prava u okviru svoje klase i revizor društva imaju pravo da podnesu zahtjev odboru direktora, odnosno upravnom odboru za sazivanje vanredne skupštinske sjednice, nije jasno propisano da li je uslov kumulativan ili se opet radi o miješanju pojmova učešća u kapitalu i glasačkih prava.	Predmetni uslovi su kumulativni, odnosno moraju da imaju 5% osnovnog kapitala društva i 5% glasačkih prava.
54.		U odnosu na član 314 stav 1 tačka 2 Nacrta zakona, kojom se propisuje da sud neće pobiti skupštinsku odluku koja ispunjava razloge za pobijanje iz člana 312. ovog zakona u sljedećim slučajevima: 2) ako su u radu skupštine učestvovali akcionari koji nijesu imali pravo na	U nastavku dat primjer: glasao je akcionar kome je isključeno pravo glasa, a broj glasova koje ima je izuzetno nizak, te ni njegovo neglasanje ne bi ništa promijenilo.

	<p>učešće u radu skupštine u skladu sa ovim zakonom, osim ako je to učešće bilo od odlučujućeg značaja za formiranje kvoruma za rad skupštine ili donošenje te odluke, postavlja se pitanje kako neki akcionari mogu da budu od odlučujućeg značaja za donošenje odluke, a da nemaju pravo da učestvuju u radu skupštine. (Potrebno je razjasniti pomenutu odredbu.)</p>	
55.	<p>Članom 323 stav 2 tačka 6 Nacrta zakona propisano je da direktor ne ispunjava uslove nezavisnosti iz stava 1. ovog člana ako je bio revizor ili zaposlen u društvu koje je obavljalo ili obavlja poslove revizije za akcionarsko društvo ili povezano društvo. Naglašavamo da je navedeno rješenje u koliziji sa članom 25 - Zabrana obavljanja poslova Zakona o reviziji, u kojem je propisano sljedeće: „Ovlašćeni revizor, odnosno glavni partner za reviziju u periodu od najmanje dvije godine nakon potpisivanja izvještaja o reviziji ne smije da: 1) obavlja rukovodeće poslove u pravnom licu kod kojeg je vršio reviziju; 2) bude član revizorskog odbora pravnog lica kod kojeg je vršio reviziju; 3) bude član organa upravljanja ili nadzornog organa pravnog lica kod kojeg je vršio reviziju. Zaposleni u društvu za reviziju ili kod ovlašćenog revizora koji rade na poslovima revizije, kao i lice iz člana 7 stav 2 ovog zakona, ne smiju obavljati poslove, ni biti članovi odbora i organa iz stava 1 ovog člana, prije isteka perioda od godinu dana od potpisivanja izvještaja o reviziji.“ Stoga, predlog je da se sporni stav izmijeni na način da mu se dodaju riječi „do roka</p>	<p>Primjedba je opravdana i prihvaćena.</p>

	<p>propisanog posebnim zakonom kojim se uređuje revizija;". (Pored toga, ukazano je da kolizija sa Zakonom o reviziji postoji i u članu 337 stav 5 tačka 2, kojim je propisano da član organa uprave AD ne može biti revizor društva ili lice koje je bilo angažovano u vršenju revizije finansijskih izvještaja društva, kao i u članu 469 stav 4 tačka 2, kojim je propisano da direktor DOO ne može biti revizor društva ili lice koje je bilo angažovano u vršenju revizije finansijskih izvještaja društva. Predlog je da se i ovi članovi izmijene na isti način kao i član 323 stav 2 tačka 6 Nacrta zakona.)</p>	
56.	<p>U odnosu na član 372 Nacrta zakona kojim se uređuje pojam imovine velike vrijednosti, predlog je da se u svakom stavu ovog člana precizira da se ovo odnosi i na sticanje, a ne samo na raspolaganje imovinom velike vrijednosti (kako je to sada predviđeno predmetnim nacrtom). (Pravno tehničko i terminološko unapređenje teksta.)</p>	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
57.	<p>U odnosu na član 415 stav 1 kojim je propisano da nominalna vrijednost svakog udjela mora biti izražena cijelim brojem u eurima, ukazano je da treba brisati dio da udio mora biti izražen cijelim brojem, budući da je dominantna situacija u Crnoj Gori kod višečlanih DOO da imamo više vlasnika, a osnovni kapital je 1 EUR.</p>	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
58.	<p>U odnosu na član 423 Nacrta zakona ukazano je da je rok od 90 dana neopravdan, te da bi ova odredba trebala biti usklađena sa odredbom člana 421 stav 6. Stoga, predlog je da ova odredba glasi: „Ako nijedan član društva koji je imao pravo</p>	Rok od 90 dana je rok unutar koga se udio može prenijeti trećem licu, a rok od 30 dana za prenos članovima je ostao isti.

		preče kupovine ne prihvati ponudu za kupovinu udjela u društvu iz člana 421. ovog zakona, u skladu sa odredbama ovog zakona i statuta, udio se može prenijeti trećem licu u roku od 30 dana od dana isteka roka za prihvatanje ponude odnosno istekom roka koji je predviđen statutom društva u skladu sa članom 421 stav 6, pod uslovima koji ne mogu biti povoljniji od uslova ponuđenih članovima društva.“	
59.		Imajući u vidu da je društvo sa ograničenom odgovornošću dominantan oblik vršenja privredne djelatnosti u Crnoj Gori, AmCham smatra da je potrebno fokus staviti upravo na ovaj oblik, te da regulisanje odnosa u ovom društvu kroz analognu primjenu odredbi o akcionarskom društvu nije najbolja opcija. S tim u vezi, ukazano je da prepoznajemo da su značajni pomaci napravljeni Nactom novog zakona o privrednim društvima, te ohrabrujemo predlagača propisa da, radi razumljivosti i pravne sigurnosti, čak i u slučaju ponavljanja istih odredbi, iste definiše bez upućivanja na norme akcionarskog društva. Naročito preciziranje odredaba u pogledu postupka smanjenja osnovnog kapitala DOO-a, imajući u vidu da je praksa ukazala na nepodobnost shodne primjene odredaba koje se odnose na AD društva.	Kao jedna od ključnih novina odnosno ciljeva novog propisa upravo se izdvaja normiranje društva sa ograničenom odgovornošću zbog nemogućnosti shodne primjene pravila akcionarskog društva na društvo sa ograničenom odgovornošću, osim gdje je to izričito propisano.
60.	Crnogorska asocijacija malih akcionara (CAMA), Aleksandar Raspopović (e-mail od 22.04.2024. godine)	Članom 205, odnosno njegovim stavovima 1 i 2, Nacrta Zakona se predviđa definisanje instituta nesaglasnog akcionara na način koji je uži od trenutnog, tj akcionarima se uskraćuju prava koja sada imaju.	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Institut prava nesaglasnih akcionara je u važećem zakonu izuzetno široko postavljen. U uporednom pravu ovaj institut ima daleko uži domen primjene. U Nacrtu je izvršen pokušaj da se u određenoj mjeri ovo pravo suzi, ali tako da i dalje mali akcionari imaju daleko veća

	<p>(U postojećem Zakonu akcionar može biti nesaglasan u slučaju da na skupštini akcionara glasa protiv, između ostalog, promjena statuta kojima se ugrožavaju njegova prava i kada skupština ograniči ili ukine prioriteto pravo da upiše akcije ili stekne zamjenjive obveznice. S obzirom da novo rješenje ne prepoznaje ove dvije situacije, ostavlja se previše prostora za ugrožavanje prava prvenstveno malih akcionara i samovolju većinskih koji bi koristeći ova rješenja mogli doći u situaciju da dobiju još dominantniju poziciju u društvu, uvećaju svoj udio i dobrim dijelom obesmile status i položaj malih akcionara. Zbog navedenog, predlog je da se zadže situacije da akcionari mogu biti nesaglasni sa izmjenama statuta kojima se krše ili umanjuju njihova prava i odlukama skupštine da se ograniči ili ukine prioriteto pravo upisa.</p> <p>Takođe smatramo da je zbog ukidanja mogućnosti da u postupku restrukturiranja naknadu traže nesaglasni akcionari društva sticaoca, treba tu odredbu ukloniti jer se stvaraju dvostruki aršini za akcionare sticaoca i prenosioaca. U praksi su se dešavala restrukturiranja društava kojima je kapital sticaoca nakon restrukturiranja, umanjen zbog negativnih efekata koje u svojim bilansnim pozicijama imao prenosilac, pa je logično da su pojedini akcionari sticaoca tim restrukturiranjem bili dovedeni u lošiji položaj, i da je apsolutno postojao osnov da budu nesaglasni i kao takvi traže naknadu.)</p>	<p>prava nego što to imaju mali akcionari u uporednom pravu. Situacija koja je u primjedbi pomenuta (izmjena statuta...) je neprimjereno široka i ne odgovara logici prava akcionarskih društava.</p>
61.	Članom 206 Nacrta Zakona, mijenja se rješenje iz	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Predloženo rješenje je

	<p>člana 127 postojećeg Zakona, u dijelu određivanja cijene za isplatu nesaglasnih akcionara, u stavu 4, na način da se pravičnom cijenom smatra procjenjena vrijednost akcija koja se dobija primjenom savremenih metoda procjene, što može biti vrlo problematično rješenje.</p> <p>(Ovakvo rješenje cijene smatramo lošijim od postojećeg jer se različitim metodama procjene, za istu situaciju, odnosno isto privredno društvo, mogu dobiti različite vrijednosti, a same procjene često sadrže subjektivnu komponentu i u zavisnosti od toga ko ih i na koji način radi, mogu dati različite vrijednosti. Takođe, neka metoda može biti savremena, ali da nije jednako primjenjiva za sve situacije i sva privredna društva.</p> <p>Iz tog razloga smatramo da je potrebno ostati na rješenju iz postojećeg Zakona kojim se kao cijena za isplatu nesaglasnih akcionara uzima veća između prosječne tržišne cijene koje su akcije društva imale u posljednjih šest mjeseci prije dana kada je donijeta odluka na skupštini akcionara i iznosa srazmjernog dijela neto vrijednosti imovine društva na dan kada je skupština akcionara donijela odluku. Na taj način se zadržava izvjesnost i sve strane znaju koja su prava, ali i posljedice u slučaju određenih situacija izraženo u ekvivalentnom novčanom iznosu, a da se pri tome prostor za manipulaciju minimalizuje.</p> <p>Eventualno drugo rješenje, koje smatramo lošijim od onog u postojećem Zakonu, ali boljim od</p>	<p>prihvaćeno u mnogim državama (na primjer, Austriji i Njemačkoj). Svako drugo rješenje zapravo neopravdano pogoduje manjinske akcionare. Tačno je da procjene mogu biti i obojene interesima pojedinih učesnika, ali tu je zato sud koji treba da kontroliše ispravnost utvrđene pravične cijene.</p>
--	--	---

		predloženog u Nacrtu, jeste da se za određivanje cijene na jasan način odredi metoda koja se primjenjuje, uz jasno definisane uslove, parametre i način njene primjene.)	
62.		U članu 482, stav 4, Nacrta Zakona definišue se maksimalno moguća naknada za prenosioca akcija u vrijednosti 10% nominalne vrijednosti udjela, što smatramo diskutabilnim rješenjem, jer se može doći u situaciju da akcionar prenosilac dobije manju vrijednost nego što je imao ranije. (Ovu odredbu treba posebno razmotriti i potencijalno ukinuti kako ne bi došli u situaciju da akcionar prenosilac dobije manju vrijednost nego što je imao ranije.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Ovaj član je preuzet iz Treće direktive EU. Prema njemu akcionar društva prenosioca dobija akcije društva sticaoca. Procenat koji je propisan se odnosi na maksimalan novčani iznos koji se može platiti članovima društva prenosioca, pored akcija društva sticaoca. Tu se misli na situacije kada se ne može dati tačan broj akcija.
63.		U članu 372, stav 3 Nacrta Zakona, se navodi da se neće smatrati raspolaganjem imovinom velike vrijednosti kupovina ili prodaja imovine, koja je izvršena u okviru redovnog poslovanja društva, što može biti problematično rješenje. (Ovo smatramo rješenjem koje otvara prostor za manipulacije i mogućnost da se neke aktivnosti koje ne spadaju u redovno poslovanje društva, uvrste u tu kategoriju, pa predlog je da se ova odredba ukloni.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Imajući u vidu da je procenat snižen na 20% ova odredba postaje još važnija. Ako društvo zloupotrijebi ovo pravilo propisane su veoma stroge sankcije u članu 374 (poništaj pravnog posla).
64.		U članu 193, stav 3 Nacrta Zakona, je definisano da akcionar koji nakon dana donošenja odluke o pravu preče kupovine, proda svoje akcije, gubi pravo da izvrši upis i pravo na preču kupovinu akcija, što je rješenje koje nema svrhu. (Nejasno je šta se dobija predloženim rješenjem, izuzev što se na neki način neopravdano ograničava pravo raspolaganja imovinom u vidu	Primjedba je opravdana i prihvaćena.

		akcija. Istovremeno, ovakvo rješenje ne postoji kod isplate dividende, već akcionar koji proda akcije nakon dana dividende ima pravo na dividendu. Zato smatramo da ovo rješenje treba ukloniti.)	
65.		U članu 215, stav 3 Nacrta Zakona, se maksimalni iznos vanredne dividende veže samo za iznos koji je predložen ili odobren od strane odbora direktora, što je rješenje koje suspenduje prava akcionara. (Primjena ovakve odredbe u praksi može dovesti do toga da akcionari (sa 5% i više akcija) daju svoj prijedlog o isplati vanredne dividende, o kojem se odbor direktora neće izjasniti, pa akcionari ne mogu na skupštini donijeti odluku o isplati dividende koja je moguća samo zato što se odbor direktora nije izjasnio o tom prijedlogu.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena.
66.		Prema članu 287 Nacrta Zakona, akcionari koji imaju najmanje 5% akcija, mogu da predlažu tačke dnevnog reda i odluke, ali Odbor direktora nije obavezan da ih uvrsti u dnevni red skupštine akcionara, što je lošije rješenje od postojećeg. (Odbor direktora ne mora prihvatiti prijedloge odluka i tačaka dnevnog reda koje su podnijeli akcionari, zbog čega akcionari mogu uložiti tužbu. Ovaj proces je nepotreban, uskraćuje postojeća prava akcionara, ili ih otežava, a ukoliko akcionari budu istrajavali na svojim stavovima, o njihovim prijedlozima će se ipak raspravljati, nakon odluke suda. Zato smatramo da su ograničenja iz člana 287 nepotrebna, već da se odbor direktora obaveže da predloge akcionara sa 5% i više	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Nigde nije rečeno da uprava nema obavezu da unese predmetnu tačku u dnevni red. Naprotiv. Zakon samo daje prava akcionarima za slučaj da uprava ne postupi po njihovom predlogu.

67.		<p>akcija po automatizmu uvrsti u dnevni red.)</p> <p>Prema članu 287, stav 1, naknada neizvršnim članovima odbora direktora može biti isključivo fiksna, što nije najbolje rješenje. (Kao što se u stavu 3 ovog člana, varijabilni dio naknada izvršnim direktorima uvodi kako bi se povezoao interes direktora sa dugoročnim interesima društva, tako se i u slučaju neizvršnih direktora treba uvesti varijabilni dio naknade. Insistiranje na fiksnim naknadama može dovesti do toga da članovi odbora direktora ne osjećaju interes društva, niti da ulažu potreban napor u kvalitetno upravljanje društvom.)</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Ovo je opšteprihvaćeno pravilo dobre prakse korporativnog upravljanja. Samo naknada izvršnim direktorima treba da bude i varijabilna.</p>
68.	AD „MONTECARGO“ Podgorica, Kabinet izvršnog direktora (e-mail od 22.04.2024. godine)	<p>Član 337 stav 7 - Javno AD koje nije ispunilo nijedan od dva uslova propisana stavom 6. ovog člana, dužno je da na svojoj internet strani navede opravdane razloge zbog kojih se to desilo, kao i mjere koje društvo planira da primijeni kako bi se uskladilo sa stavom 5. ovog člana. (Tehnička greška, umjesto stava 5 upisati stav 6.)</p>	<p>Primjedba je opravdana i prihvaćena.</p>
69.		<p>Član 348 stav 1 - Odbor direktora, odnosno nadzorni odbor javnog AD, može obrazovati komisiju za imenovanje i komisiju za naknade. U dosadašnjem zakonu je bilo propisano da Odbor direktora može, ukoliko ima potrebu obrazovati komisije, koje je uporište nametanje obaveze da je obavezno formiranje komisija i samim tim povećanih troškova za članstvo u radu tih komisija?</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Član 348 stav 1 uvodi obavezu obrazovanja dvije komisije za javna AD. Stav 3 govori o tome ko obavlja poslove iz nadležnosti komisija ako one nisu obrazovane, a to će biti pravilo za nejavna akcionarska društva, ali i javna AD koja nisu formirala ove dvije komisije (iako po zakonu moraju). Uporednopravno su ova rješenja uobičajena.</p>
70.		<p>Član 370, stav 3 – Sekretara društva imenuje se na period utvrđen statutom.</p>	<p>Primjedba je opravdana i prihvaćena.</p>

	<p>(Koje je uporište da se u odnosu na dosadašnji Zakon utvrđuje mandat Sekretaru Društva, s obzirom da isto nije predviđeno nijednom direktivom EU? U privrednim društvima u većinskom vlasništvu države, sekretar je u većini slučajeva sistematizovan kao radno mjesto, zato što predstavlja institucionalnu memoriju Društva i nije jasno zašto mu se određuje trajanje mandata, odnosno zašto isto nije ostavljeno da utvrdi Statutom ukoliko Društvo ima potrebu za istim. Razlog više da se sekretaru ne treba utvrđivati mandat leži u činjenici da isti nije ni javni funkcioner ni organ Društva, već ga imenuje Odbor direktora kao i internog revizora, kojem u skladu sa članom 385 stav 4 nacrtu zakona, nije utvrđen mandat, pa ostaje nejasno zašto je sekretaru Društva u odnosu na internog revizora utvrđena zakonska obaveza trajanja mandata.)</p>	
71.	<p>U članu 369 brisati stav 7 ili povećati rok zastare na 5 godina. (Dosadašnjim Zakonom o privrednim društvima nije definisan rok za podnošenje zahtjeva, a u slučaju roka zastare od 3 godine, može doći do zloupotrebe unutar samog društva, jer mandat odboru direktora iznosi 4 godine, a rok za podnošenje zahtjeva zastarijeva u roku od 3 godine od učinjene štete. Rok bi trebalo povećati na minimum 5 godina, kako bi novi Odbor direktora mogao podnijeti zahtjev za naknadu štete ukoliko se utvrdi da je istu prouzrokovao prethodni saziv.)</p>	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
72.	Član 382 stav 1 – Poslove interne revizije u AD	Primjedba je opravdana i prihvaćena.

		<p>vrše interni revizor ili poseban organizacioni dio AD, zadužen za vršenje poslova interne revizije, dok nadzor obavlja revizorski Odbor u skladu sa propisima koji uređuju reviziju i ovim zakonom. (Revizorski odbor ne vrši poslove interne revizije, već obavlja nadzor nad radom internog revizora ili posebnog organizacionog dijela AD (jedinice ili službe). Ukoliko stoji kako je predviđeno u nacrtu zakona, da poslove vrši samo interni revizor, isto je u suprotnosti sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.)</p>	
73.	Opština Nikšić, dopis od 19.04.2024. godine (broj 004-305/24-1323/3)	<p>Imajući u vidu stratešku prirodu i značaj Zakona za dalje unapređenje i razvoj privrednih društava u Crnoj Gori, ali i posrednog uticaja ovog Zakona na javna preduzeća u svojini ili većinskom vlasništvu Crne Gore i lokalnih samouprava, kao i privredu Crne Gore u cjelini, predložene su određene dopune predstavljenog dokumenta. Naime, iako je mišljenje da bi, u vezi sa ovim predlogom, valjalo da postoji poseban Zakon o upravljanju privrednim društvima koja su u vlasništvu države, u okviru kojeg bi detaljnije bila razrađena predmetna tematika, što je i praksa u regionu, predlog je da je potrebno propisati članove koji se odnose na obavezno uspostavljanje funkcije kontrole usklađenosti poslovanja, što predstavlja standard u visoko regulisanim sektorima privrede i dobru praksu u razvijenim državama, koja pozitivno utiče na razvoj tržišta i privrede u cjelini.</p> <p><u>Predlog norme:</u> (1) Društvo kapitala je dužno da uspostavi</p>	<p>U narednom periodu očekuje se realizacija konkretnih aktivnosti Ministarstva finansija na pripremi posebnog Zakona koji će detaljno urediti sva pitanja od značaja za privredna društva u većinskom državnom vlasništvu.</p>

funkciju kontrole usklađenosti poslovanja i redovno vrši kontrolu usklađenosti poslovanja sa zakonom, drugim propisima i internim aktima društva kapitala. U cilju efikasne kontrole usklađenosti poslovanja, identifikovanja i upravljanja rizicima neusklađenosti poslovanja radi eliminisanja rizika ili ublažavanja rizika na prihvatljivu mjeru i redovnog izvještavanja o istim.

(2) Društvo kapitala je dužno da obezbijedi odgovarajuće resurse i mjesto u organizaciji funkcije usklađenosti poslovanja kako bi ova funkcija imala dovoljan nivo nezavisnosti i autoriteta da bi uspješno i pravovremeno ispunila sve aktivnosti iz svoje nadležnosti. O rezultatima sprovedenih aktivnosti funkcije kontrole usklađenosti poslovanja redovno, a najmanje jednom godišnje, se obavještavaju organi društva kapitala. Izvještaj funkcije kontrole usklađenosti poslovanja u društvima kapitala treba da sadrži informacije o novim propisima i izmjenama regulatornog okvira, kao i efektima koji oni mogu imati na poslovanje društva, najvažnijim rizicima uočenim nakon sprovedenih procjena rizika i kontrola, mjerama za njihovo eliminisanje ili ublažavanje, broju i vrsti obuka i drugih aktivnosti sprovedenih kako bi se podigla svijest o značaju rizika koji mogu nastati kao posljedica neusklađenog poslovanja društva i promovisale vrijednosti definisane u Etičkom kodeksu društva."

(Za upravljanje privrednim društvima u svojini Crne Gore, pored eksterne kontrole poslovanja od strane resornog ministarstva, od posebnog

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

		<p>značaja je da u tim privrednim društvima bude uspostavljen i sistem internih kontrola, uključujući kontrolu usklađenosti poslovanja. Kako bi se privredna društva efikasno zaštitila od negativnih efekata neusklađenog poslovanja, neophodno je predvidjeti obavezno uspostavljanje funkcije kontrole usklađenosti poslovanja, koja bi u svojoj nadležnosti imala pravovremeno i efikasno uočavanje rizika od neusklađenosti, njihovu procjenu, predlaganje mjera za adekvatno upravljanje uočenim rizicima i redovno izvještavanje. Da bi funkcija kontrole rizika usklađenosti poslovanja, imajući u vidu specifičnost poslova koje obavlja, uspješno izvršila svoje zadatke mora da za to ima i odgovarajuću, jasno utvrđenu organizaciju i definisan obim ovlašćenja, kao i prepoznatu obavezu podrške i saradnje sa drugim organizacionim djelovima i organima privrednog društva. Dosadašnja iskustva u privrednim društvima u Crnoj Gori najčešće ukazuju da zadaci funkcije usklađenosti poslovanja nisu uopšte prepoznati, da su eventualno pojedini poslovi funkcije definisani u procedurama sistema kvaliteta, normativnim i pravnim službama, i da se ti poslovi, po pravilu, obavljaju parcijalno, u više organizacionih cjelina u privrednom društvu, što umanjuje njihov značaj, efikasnost i efektivnost. Na ovaj način, privredna društva nemaju sistem koji bi obezbijedio adekvatno prepoznavanje i upravljanje rizicima od neusklađenosti poslovanja, a koji mogu da imaju ozbiljne posljedice po</p>	
--	--	--	--

		<p>poslovanje, finansijski rezultat i reputaciju privrednog društva. Iz gore navedenih razloga, ali i uzimajući u obzir činjenicu da je funkcija usklađenosti poslovanja prepoznata u različitim sektorima (npr. finansijskom, farmaceutskom, itd.) kao obavezan i integralni dio korporativnog upravljanja i sistema internih kontrola u privrednom društvu, predložene su navedene dopune.</p> <p>Na kraju, treba istaći činjenicu da bi se implementacijom ovih normi Crna Gora pridružila razvijenim zemljama koje i kroz javni sektor promovišu poslovnu etiku, kulturu i usklađeno poslovanje kao preduslove za uspješno i održivo poslovanje svakog privrednog društva, napredak privrede, ali i društva u cjelini.)</p>	
74.	Društvo za telekomunikacije „Mtel“ DOO, Sonja Mugoša (e-mail od 30.04.2024. godine)	<p>U članu 30 je navedeno U poslovno ime privrednog društva može se unijeti ime i prezime (lično ime) fizičkog lica, uz njegov pisani pristanak, a ako je to lice umrlo uz saglasnost svih njegovih nasljednika. Potrebno je navedeno izmijeniti ili brisati.</p> <p>(Predlog za izmjenu iz praktičnih razloga jer postoji mogućnost da može postojati više lica sa istim imenom i prezimenom te bi trebalo tražiti saglasnost svih tih lica ili svih nasljednika tih lica.)</p>	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Ovo je trenutno zakonsko rješenje i ovaj dio nije mijenjan.
75.		<p>U članu 450 dodati posle stava 2 „imenovanju i razrješenju odbora direktora“.</p> <p>(Predlog je da se doda i navedeno ovlaštenje Skupštine, a imajući u vidu član 448 stav 1 i 2 Zakona u kojem je navedeno da su organi Društva sa ograničenom odgovornošću Skupština</p>	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Jasno je da društvo umjesto direktora može da ima odbor, pa sve što se odnosi na direktora, odnosi se i na odbor direktora.

		i Direktor, te da se Statutom može regulisati da Društvo umjesto Direktora ima Odbor direktora.)	
76.		U članu 455 u stavu 1 nakon riječi direktor dodati odbor direktora te da glasi: „Sjednicu skupštine saziva direktor ili Odbor direktora“. (Predlog je da se doda navedeno, a imajući u vidu član 448 stav 1 i 2 Zakona u kojem je navedeno da su organi Društva sa ograničenom odgovornošću Skupština i Direktor, te da se Statutom može regulisati da Društvo umjesto Direktora ima Odbor direktora.)	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Status primarnog sazivača daje se isključivo najstručnijem i najpućenijem licu – direktoru. Ako društvo nema direktora ima odbor, pa sve što se odnosi na direktora primjenjuje se i na odbor.
77.		Član 472, stav 4 termin „uobičajena naknada“ je potrebno preciznije definisati. (Termin uobičajena naknada se može široko tumačiti, te je potrebna preciznija definicija.)	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
78.	Centralni registar privrednih subjekata, Zdravko Gutović (e-mail od 30.04.2024. godine)	Član 4, stav 2 – Podaci o licima koja/koji se registruju - za stranca – lično ime, broj pasoša, datum izdavanja i datum isteka pasoša. Umjesto datuma izdavanja i datuma isteka pasoša, prilikom provjera upotrebljiviji je podatak datum rođenja. Jedno lice može imati više pasoša. Takođe, trenutno rješenje je datum rođenja za strana fizička lica i usklađeno je sa kreiranim konceptualnim dizajnom.	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Važniji podatak o broju pasoša s obzirom da je prilikom zaključivanja ugovora značajniji podatak u vezi roka važenja pasoša.
79.		Član 11, stav 4 – Izmjena osnivačkog akta i statuta. Izmijeniti i usaglasiti sa ostalim tekstom Zakona – Skupština odlučuje o izmjenama i dopunama statuta.	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
80.		Član 29 stav 1 i stav 3 – Upotreba imena i oznaka država i međunarodnih organizacija. Prenormirano.	Primjedba je opravdana i prihvaćena. Dopunjen član 616.

	<p>Saglasni da ne može sadržati riječi "Crna Gora" bez prethodne saglasnosti nadležnog organa. Takođe, saglasni da naziv privrednog društva ne može sadržati naziv strane države ili međunarodne organizacije bez prethodne saglasnosti nadležnog organa strane države. Sve ostalo bi onemogućilo nepristrasno odlučivanje, slanje velikog broja upita za davanje saglasnosti, a zbog kratkih rokova za donošenje rješenja stvorilo bi probleme u praksi. Pitanje je kako bi funkcionisalo u primjeni elektronske registracije. Stav 8 – dopuniti. Šta ako društvo ne promijeni naziv.</p>	
81.	<p>Član 43 stav 3 - Prestanak prokure. Dobro bi bilo da i opoziv ili otkaz prokure bude ovjeren u skladu sa zakonom kao što se ovjerava prilikom izdavanja (čl. 40 stav 2).</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Ovo bi bilo prekomjerno i skupo rješenje, a privrednici bi se destimulisali da angažuju prokuriste.</p>
82.	<p>Član 151 – odnos osnivačkog akta i statuta. "Statut akcionarskog društva mora biti usaglašen sa osnivačkim aktom u trenutku registracije osnivanja društva." U nastavku odredbe potrebno dodati: "u dijelu podataka koji se registruju". Nemoguće je da službenik ocjenjuje usaglašenost cjelovitog teksta ta dva akta.</p>	<p>Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. Upravo to i jeste zadatak CRPS-a.</p>
83.	<p>Član 244 – Registracija povećanja kapitala novim ulozima. Stav 1 u vezi sa stavom 4 – da li ovo znači da se povećanje kapitala može registrovati bez registracije statuta? (vidjeti čl. 150 stav 1 tačka 2).</p>	<p>Navedeno upravo znači to, zbog čega i postoje stavovi 3 i 4.</p>
84.	<p>Član 259 stav 2 – Izuzeci od obaveze zaštite povjerilaca.</p>	<p>Primjedba je opravdana i prihvaćena.</p>

		Procjenitelj u smislu stava 1 tačka 2 ovog člana obuhvata revizora, sudskog vještaka – do sada sudski vještak nije mogao vršiti procjene za potrebe registracije u CRPS. Navedena oblast je uređena Zakonom o računovodstvu.	
85.		Član 417 stav 6 – Sticanje sopstvenih udjela. Riječ "akcije" treba zamijeniti riječju "udjele".	Primjedba je opravdana i prihvaćena.
86.		<p>Poseban akcenat je na član 616 nacrtu zakona. Navedenim članom, stavom 7 propisano je da će se sudska likvidacija sprovesti na zahtjev zainteresovanog lica ili po službenoj dužnosti ako društvo ne dostavi nadležnom registru godišnje finansijske izvještaje do kraja prethodne poslovne godine za dvije uzastopne poslovne godine, koje prethode godini u kojoj se podnose finansijski izvještaji.</p> <p>Nezvanična procjena je da ovakvih "neaktivnih" privrednih subjekata ima oko 25.000–27.000. Ukoliko bi se za sve njih platila minimalna taksa, obzirom da je postupak regulisan Zakonom o stečaju, čišćenje baze podataka brisanjem ovih društava bi Državu koštalo oko 15.000.000 €, što je zaista ogroman novac.</p> <p>Ukoliko je moguće, dobro bi bilo Zakonom predvidjeti i definisati postupak Prinudne likvidacije.</p> <p>Za definisanje i sprovođenje postupka Prinudne likvidacije, može pomoći uporedna praksa zemalja u regionu.</p> <p>Postupak Sudske likvidacije bi bio previše spor i izuzetno skup, dok bi se postupak Prinudne likvidacije mogao sprovesti mnogo brže (što je</p>	Primjedba nije opravdana i nije prihvaćena. U pitanju je preporuka Radne grupe.

		jako bitno) i bukvalno bez dodatnih troškova, a što je i navedeno na samom kraju nacrta Zakona.	
87.		Član 8 Registracija. Ova odredba upućuje da bi Zakonom o registraciji trebalo da bude utvrđena sva procedura vezana za registraciju uključujući i razlozi za odbijanje zahtjeva za registraciju.	Navedeno upravo znači to, što i jeste materija Zakona o registraciji privrednih i drugih subjekata. Ovaj član samo upućuje na primjenu tog zakona.
88.		Član 9 Dejstva registracije prema trećim licima. Ovom odredbom se povećava pouzdanost podataka u CRPS-u. Kako se radi o podacima za čiju tačnost odgovaraju podnosioci prijave to je bilo neophodno previdjeti da sav postupak unosa podataka vrše podnosioci prijave jer su oni ujedno lica koja odgovaraju za tačnost podataka, a Zakonom o registraciji definisati forme kroz koje se izvrši unos podataka i to na način kojim bi se u eventualnom sudskom postupku jasno moglo utvrditi čija je odgovornost za unijete podatke.	Navedeno se odnosi na Zakon o registraciji privrednih i drugih subjekata.
89.		Član 87 Poslovno ime preduzetnika. Nejasno kako prevesti lično ime i prezime lica na crnogorski jezik.	Pravopisni rječnik sadrži pravila prevođenja svakog imena na domaći jezik.
90.		Član 90 Prekid obavljanja djelatnosti. Obzirom da je zakonom predviđena obaveza registracije produženja djelatnosti, nije jasan smisao registracije prekida obavljanja djelatnosti iz ugla CRPS-a.	Primjedba je nejasna. Zakon ne sadrži norme o produženju djelatnosti.
91.		Član 91 Poslovođa. Nije jasan razlog zašto dostavljati ugovor sa poslovođom CRPS-u. Naime, na ovaj način se gomila arhivska građa CRPS-a, a istovjetan ugovor se dostavlja i područnoj jedinici Poreske uprave.	Primjedba je nejasna. Ugovor je osnov za upis u registar. Bez njega, na osnovu čega bi CRPS upisivao poslovođu u registar.

Ministarstvo
ekonomskog
razvoja

Adresa: Rimski trg 46
81000 Podgorica
Crn Gora
tel: +382 20 482 301
www.gov.me/mek

92.		Član 604 Registracija likvidatora stav 1. Nejasno kako CRPS da vrši registraciju likvidatora po službenoj dužnosti kada ne odlučuje o imenovanju i razrješenju tog lica.	Predmetno se ne odnosi na to da CRPS vrši registraciju po službenoj dužnosti, već se upućuje na registracione propise.
-----	--	---	--

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA

MINISTAR

Nik Gjeloshaj

Prilog:

- Lista učesnika sa Okruglog stola (17.04.2024. godine, Stara zgrada Vlade, Podgorica).